Jaar 1615

Inhoud

- De dochters en de duivel
- 5 januari 1615 – De eigendommen van de familie Van Pottelsberghe
- 10 januari 1615 – De bede aan de hoogheden van Jan Bulteel
- 13 januari 1615 – De Croone wordt overgenomen
- 15 januari 1615 - Een leen van Samuel de Backer gekocht
- 21 januari 1615- De weduwe **Vandermuelen** mag de gevangeniskosten betalen
- 23 januari 1615 – De klerk van de heerlijke koopdagen
- 29 januari 1615 - Jan Lebbe - het stellegeld bij de verkoop van hop
- 9 februari 1615 – Pieter de Pereboome koopt een huis op de nieuwe marct
- 9 februari 1615 – Pieter Ellieul heeft bier verkocht
- 12 februari 1615 – Charels Leivin – officier van de kolve
- 14 februari 1615 – Thiende ladspacht
- 16 februari 1615 – Verkoop van een stuk grond in de Haeghebaerthoek
- 14 maart 1615 – Bildekens voor de cathechisatie
- 16 maart 1615 – Andries Makeblyde geeft een lening aan Christiaen Marquey
- 21 maart 1615 – Ommestelling
- 28 maarte 1615 – Een voorstel om de gewichten te ijken
- 30 maart 1615 – Verkoop van huis op de Overdam
- 1 april 1615 – Mayken moet vertrekken
- 5 april 1615 – **Een nieuwe regeling voor de stedeschool**
- 24 april 1615- Clais Coevoet heeft leer gekocht
- 29 april 1615 – Anthoine de Bruwere heeft een grauw liaarde paard gekocht
- 4 mei 1615 – De pacht van de dobbelen impost
- 7 mei 1615- De Scherperie
- 12 mei 1615 – Antwerpen op de Overdam
- 20 juni 1615 – De hoek van het Rekhof ende Yperstraat
- 14 juli 1615 – De grond op de hoek van ’t Rekhof verkocht
- 16 juli 1615 – Jan Pannecoucke heeft schulden bij Jan de Groote
- 20 juli 1615 – Koop van een stuk grond door de Penitenten
- 1 augustus 1615- Ommestelling voor de schipvaert
- 1 september 1615 – Een zwart reghelde coeye
- 9 september 1615 – **Oprichting Klooster Sint Sixtus**
- 30 september 1615 – Jan van Eede krijgt een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwkerk
- 12 oktober 1615 – Huidevetterie in de Leverstraat
- 12 oktober 1615 – Nog een huis in de Leverstraat
- 13 oktober 1615 – Contract langstlevende

- 13 oktober 1615 - De vernieuwing van het magistraat
- 15 oktober 1615 – De nieuwe stede - pestweide – St. Andries verhuurd
- 24 oktober 1615 – Verhuring van Sint Joris door de abt aan Jaecques Vasseur
- 26 oktober 1615 – Verkoop uit Leiden
- 31 oktober 1615 – Meersseman versus Samuel De Backer uit Leiden
- 3 november 1615 – De Maan op de Yperdamcouter
- 7 november 1615 – Mahieu Maerten vermaakt zijn gevente bieren
- 16 november 1615 – De molenwal van de Yperstraatmolen gegeven aan het convent van Sint Berten
- 16 november 1615 – Een losrente voor de dis van O.L. Vrouw
- 21 november 1615 – Hopvervoer naar Cales
- 1 december 1615 – Doodslag
- 12 december 1615 – Jan Folcke en Janneken krijgen een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwkerk
- 14 december 1615 – Restant van koop van hommel
- 15 december 1615 – Huisruiming – De Croone
- 17 december 1615 – De kapelaans na het Sint Ceciliafeest
- 18 december 1615 – Jacob Christiaen, gebannen en insolvent

De Stadsrekening jaar 1615 – 1616
Met schipvaart

De dochters en de duivel - Pauwel Heindericx

In 1615 warender noch vele dochters vande duyvel beseten. Tot hunlieder genesinge wierden alle soorten van geestelicke middelen gebruyckt.

Figueren vande Goude pen-
ningen/ die by den voorsz Placcate toegelaten zijn/
cours eñ ganck te hebben binnen de voorsz Landen/ met specifi-
catie beyde van gewichte eñ prijse der selver/ eñ anders gheene.

Den dubbelen Nederlandtschen Ducaet weecht iij.enghelschen/
xviij.asen styf/ doet viij.gulden ij.stuyvers.

Den enckelen Nederlandtschen Ducaet weecht ij.enghelsen
ix.asen styf/ doet vij.gulden j.stuyver.

Den grooten Nederlantschen Couden Ryder van Ghelderlandt/ weecht
ses engelsen ende eenen halven/ doet thien gulden xvj.stuyvers.
Den halven van dien naer advenant.

Illustratie uit 'de Beeldenaer ofte Figuer-boeck, dienende op de nieuwe Ordonnantie vander Munte ... 1615

5 januari 1615 – De eigendommen van de familie Van Pottelsberghe te Poperinge - SAP 396 - Folio 162 verso

Allen den gonnen die dese presente letteren zullen sien ofte hooren lezen –
schepenen van ghedeele raeden ende paisierders der stede van Ghendt -
saluut
met kennesse der waerheden -
doen te wetene dat voor ons commen ende ghecompareert is in persoone
vrau Eleonora van Hille douagiere van mynheer **Guillaume van Grysperre** - **ruddere heere van Eeghem** -
te kennen ghevende dat als opden xvijde van april xvjc twaelfve –

voor burghemesters ende schepenen der stede van Poperynghe Jan van Zevencote als machtich by procruatie speciale ove rmynheer **Jan van Pottelsberghe** ruddere - heere van Gere jonckvrauwe **Jhoosyne van Sicleers**
weduwe van jonckheere **Chaerles van Pottelsberghe** als moeder ende voocht van joncker **Anthonine ende jonckvrauwe Lievine van Pottelsberghe**
haer kynderen byden voornoemde joncker Chaerles joncvrauwe Jhoosyne van Pottelsberghe wede van Jonckheer Hendrick van Bilderbeke -
versekerynghe ende beset ghedaen is in proffyte vande zelve comparente van eene rente van vyftich guldenen tsjaers haer competerende ten laste vanden voornoemden Pottelsberghe ende anderen ghedenommeert by de brieven danof zynde op diversche gronden van erfven gheleghen inde voorseide stede van Poperynghe
ende daerontrent ende dat zy comparante met tselve besedt haer gheenssins en verstaet te laeten ghenoughen midts by hare voorseide briefven van constistutie der zelve rente expresselick gheconditionneert es tzelve besedt te moeten gheschieden op gronden van erfven gheleghen drie mylen int ronde deser stede van Ghendt -
voorst dat zy vute zelve redenen heeft gheconsenteert ende consenteert by desen inde cassatie vanden voorseide besette ende overzulcx gheeft by desen procuratie last ende special bevel an Jacob Roels - Jan Mazeman - Cornelis Pierens ende meer die zy daertoe zullen moghen substitueren omme te gaene ende compaereren voor de voornomde schepenen van Poperynghe ende allomme elders deart van noode wesen zal ende aldaer ten register te doen dooden ende casseren de notitie ghehouden vanden voorseide besette metgaders te trascheren de briefven van besette dannof vutghegheven -
belovende te houden voor goet vast ende van weerden tgonne byde voorseide ghemachtichde ende elck van hemlieden int guene voorseit –
ende dies danof dependeert ghedaen ende ghebesoigneert sal worden –
gheheven in kennessen der waerheden
onder den contresegel der voornomde stede van Ghendt
desen vyfsten january xvjc vichtiene ende ondeteeckent F. de Hane ende ghezeghelt met eenen zeghele van groenen wasse

10 januari 1615 – De bede aan de hoogheden van Jan Bulteel - SAP120A - nummer 2 - Processen

An haerlieden hoocheden
supplierende vertoocht joncker **Jan Bulteel** als ghetrauwet hebbende joncvrauwe **Margrieten vande Stichele,**
hoe hy bevynt versteken - den 10 january 1615 - van preuve ende voorgaende ghediende in zeker proces dat hy heeft hanghende
voor burgmeesters ende schepenen van Poperynghe als verweerder jeghens de hoirs ende aeldynghen van meester **Jacob Canin,** heeschers
ende dat deur de neglygensie vande procureur mitsgaders de continueele absentie van meester Pieter van Stichele als pensionaris van Yper - wezende in voyaghen van vijf leden slans van Vlaenderen die als voocht van suppleants huusvrauwe het zelve proces van te voorent toestont te vervolghen ende den staat van de processe deur zyn absentie niet en heeft connen instrueeren ande suppliant die gheheel van merite vande zake ignorant was.
Badt daeromme haerlieden hoocheden ghedient zy den suppliant te verleenen open letteren van requeste civile byden zelve de voornoemde
suppliant verlenende vande voorseide versteeckynge van preuve ende voorgaende ende zult wel doen.

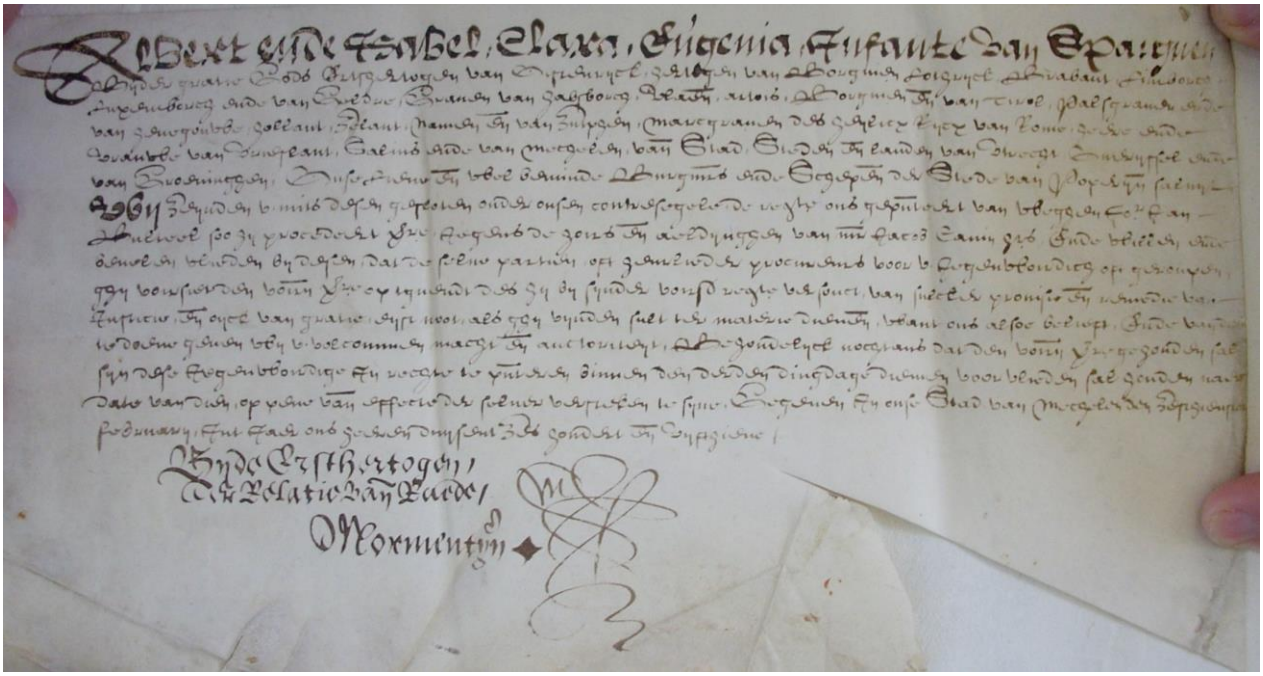

Albert ende Isabel Clara Eugenia - infante van Spagnien -
by de genade Godts ertshertoghen van Oistenryck, …

Onse lieve ende wel beminde burgmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe saluyt
Wij zeynden vonnis desen gesloten onder onsen contresegele de requeste ons gepresenteert van weghen Joncker Jan Bulteel - soo hy procedeert verweerder jegens de hoirs ende aeldynghen van meester Jacob Canin heeschers ende willen ende bevelen ulieden by desen dat de selve partien oft heurlieden procureurs voor u jegenwoordich op geroupen zyn voirsien den voornoemde verweerder op tguendt des hy by sijnder voorseide requeste verzouct van sulcker provisie ende remedie van justicie ende oyck van gratie eyst noot, als ghy vynden sult ter materie dienende, want ons alsoo belieft ende van des te doene geven wy u volcommen macht ende auctoriteyt –
behoudelyck nochtans dat den voornoemde verweerder gehouden sal sijn dese jeghenwoirdige in recht te presenteren binnen den derden dingdage diemen voor ulieden sal houden naer date van dien - op pene vande effecte der selver versteken te sijne.
Gegeven in onse stad van Mechelen, den zestiensten february int jaer ons heeren duysent zes hondert ende vyfthiene
by de eertshertogen ter relatie vande raede
D. Mormentyn

13 januari 1615 – De Croone wordt overgenomen – Processen – nummer 30

Pieter Zoolhof, voerman – oudt lxx jaren ende **Francyne** zyne huusvrauwe – oudt xlvij – *47* - jaeren – beede ofte daerontrent ghevraecht ende gherecolleert up haerlieden depositie preparatoirelick ghedaen voor **Pieter Ellieul**, notaris staende hiervooren, hemlieden voorseide ghelesen – zegghen ende affirmeren by eede de zelve haerlieden depositie inden voegen ende manieren wrachtich te zyne ende ter zelve adherende – sluyten dese jeghenwoordighe
Actum present Jan Fobert ende Jaecques Wyts, schepenen
Xiiijde january 1615

Compareerden voor mij openbaer notaris – present de naerghenoomde ghetuughen **Pieter Zoolhof,** voerman van zijnen style – oudt 70 jaren ofte daer ontrent ende **Francyne,** zyne huusvrauwe, oud 47 jaren ofte daer ontrent –
verclaerden op eede in mijnen handen ghedaen,
met eenen ghelycken voyze ende als vut eenen mond,
dat zy goed ende verssche memorie hebben dat als zy hadden een jaer ghewoondt inde herberghe ghenaemt **de Croone**,
zyn wutghecocht gheweest by **Jacob de Meersseman**,
waer voren borghe was **Willem de Rycke** filius Willems,
welcken Willem zelve den wutcoop ende overslach dede
ende den godspennynck gaf
ende beloofde **Jan van Fechelen ende Robert Duflocq** als borghen over deze deposanten, eerste heurders jeghens **Jacques Wydoot**, voorpachter vande zelve Croone te ontstlaen, wut crachte van welcken wutcoop den voornoemde Meersseman inde zelve Croone es ghecommen woonen ontrent een jaer ende heeft de proufficten vande **hommel** daermede gaende ghestreken,
Sluutende overzulcx heurlieden affirmatie
Toorconde present **Guillaume Delflie ende Pieter Baen**, ghetuughen den derden september zestienhondert veertiene
Onder stonden gheschreven de namen ende toenamen vnde deposatnen by laste ende zeker Maecken der tusschen

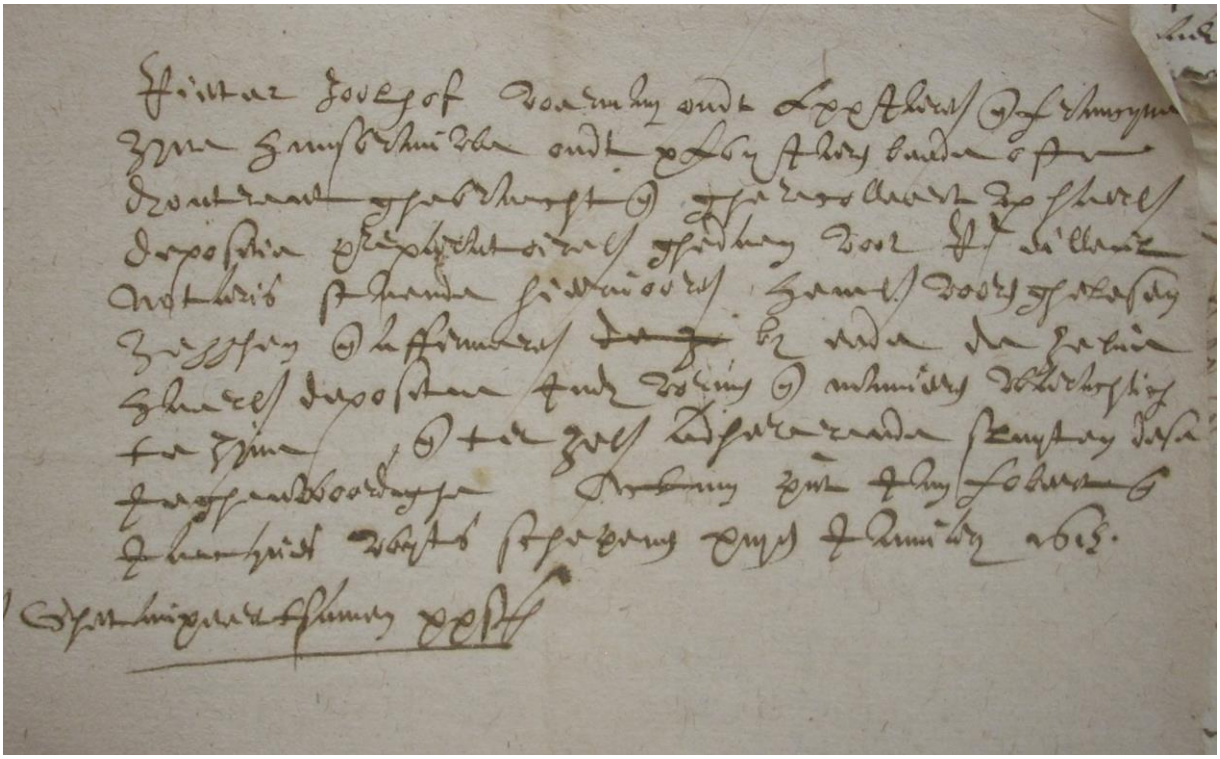

Dieryck Hallynck, cleermaker ende herberghier van zynen style, oud 44 jaren ofte daerontrent – van ghelycken comparerende verclaerde op zynen eedt warachtich te zyne tinhouden vande voorgaende depositie ende namelick wel te weten dat Jacques de Meersseman – overnam de heure vande Croone van Pieter Zoolhof, voorgaende pachter dat de voornoemde Rycke de voorwaerde maekte ende daer toe zelve Robert Duflocq wut zynen huuze haelde, den overslach dede ende zelve de godspennynck gaf,

hem zelven daer vooren constituerende borghe ende beloovende d'eerste borghe - te weten de voornoemde Flocq endeJjan van Fechelen die gheweest hadden over de voornoemde Zoolhof te ontslaene jeghens Jacques Wydoot voorpachter ende voor reden van wetenschap zecht daerby ende present ende tzelve ghehoord ene ghezyne thebben ende byden voornoemde Rycke zelve daerover gheroupene ghewees thebben gheweest, zynde al tzelve te verclaeren op eedt in jughen nood zynde
Toorconde den zelve deposant present Guillaume Delflie ende Pieter baem den 4de september 1614 ende my als notaris,
Onder stond ee nmarcq ende de name ende toename vande deposant by laste ndergheteeckent Ellieul, notairs publicq
Naer collatie accordeert my toorconde – Pieter Ellieul

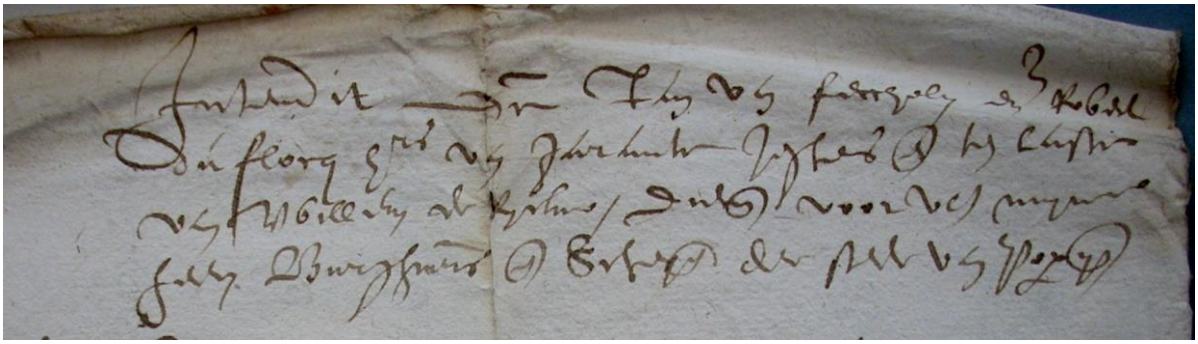

Intendit omme Jan van Fechelen ende Robert Duflocq, heeschers van garante jeghens ende ten laste van Willem Derycke, dienende voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Inden eersen ghedraecht hem dheerscher in zijn heesch met de conclusie daerby ghenomen zijnde tot breeder instantie es warachtich dat Pieter Zoolhof hadde gheheurt jeghens Jacques Wydoot voorpachter de herberghe ghenoomt **de Croone** daer vooren borghe waren de heeschers
Zynde naer dien hy daer een jaer ghewont hadde heeft Jacques de Meersseman hem wutghecocht ende waren by desen verweerder dheeschers van hemlieden borchschap ontsleghen
Twelck naer betreck in gharante den verweerder ontkennende es gheadmitteert ter preuve
Omme de welcke te doene reliefve myn heren op de voorganede pointen te ondervraghen de ghemargineerde persoonen – *zie hier voor de getuigenissen* - of tzelve hemlieden niet wel kennelick en es.
De zelve recollerende jeghens hemlieden depositien preparatoirlick wanaf tinsturment hiermede gaet ghehoordt, zonderlynghe de gonne aldeaer ghedeposeert hebben.
Ende dat niet te weten de voornoemde wat hij van tzelve weet met redenen van science ende circumstantien als daer te doen.
Presenterende in supplicatie den eedt suppletyf
Mids welcken…

15 januari 1615 - Een leen van Samuel de Backer gekocht - - nummer 6 - SAP 120A

Andwoorde omme **Andries Schonaert** verweerder
jeghens **Jan Wyts** heescher by beclach van naechede dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen
der stede van Poperynghe

Inden eersten tot instructie van de materie voor handen dient gheweten ende es warachtich dat desen verweerder hem heeft hgecocht jeghens **meester Samuel de Backer** ter haulche
als op hem als meest biedende ghebleven –
vichtien ghemeten twee lynen onder hofstede, ghes ende zaeyland
al in eenen coop –
waeraf dat der dertien gemeten een lyne **leen** zyn ende de reste meersch ende zaeylande, welcke resterende landen boven tleen zyn verre tbeste vande voorseide ghecochten goede
Nu es ghecommen dezen heescher ter naerchede vande resterende ij ghemeten een lyne latende daer tvoorseide leen.
Willende zoo tprincipal vanden goet voorseide by naerhede te vercryghen ende den verweerder te laten conynck zitten met zyn leen
dat hem aldaer schaedelickste vande goed es ende oock med zyn soberste
twelck helemael zoude teghen reden, recht ende conscientie zyn overmidts niemanden onbekend en es dat opde leenen groote ende excessive costen
loopen danaf de simpel erfve al excluyt es.
Boven dat niet en can ghefundeert zyn in rechte dat eenen naerhede clachte een partie de beste van eenen coope maer anslaen by naerchede ende tsurplus laten varen.
Zoo oock by statute tzelve expresselick verboden es
mids welcken den verweerder concluderende tendeert ten fyne den heescher in zynen verzochten maerheyt ghewezen zy te zyne niet ontfanghelick ende
midsdien gheordonneert in boete ende costen
implorerende ende protesterende naer style

Andries Schoonaert jegen Jan Wyts
ghedient den xvde lauwe 1615

21 januari 1615- De weduwe Vandermuelen mag de gevangeniskosten betalen – Renten – SAP 396 – Folio 164 verso

Compareerden in persoone **Mayken de wedewe van Willem vanerMuelene**
gheadsisteert met **Antheunis Winnebroot** in desen haren bystaenden man –
de welcke heeft belooft te betalen an dheer **Charles vander Clyte** – bailliu deser stede –
de somme van zessendertich ponden parisis binnen den tyt van veerthien daghen
ende dat over de mysen van justitie ende costen ghedoocht in eene zake tusschen de voornoemde bailliu als heescher jeghens **Maillaert vander Muelene** – ghevanghen verweerder
daer inne begrepen xj pond x schele parisis over trecht van myne heeren vander wet ende greffier der zelve stede,
metsgaders an Jan Coval de somme van xx pond parisis
ende dat over de cipiraige costen die den voornoemde Maillaert vander Muelene den voornoemde Coval schuldich is ghedeurende zyne detensie in vanghenesse - binnen den tyt van eeender maendt,
vezouckende de voornomde eerste comparante hierinne ghecondemneert te zyne ende wy ghehoort de voorseide bleoofte zoo hebben wy schepenen onderschreven de voornoemde eerste compaante ghaerder verzoucke ghecondemneert ende condemneeren haer by desen op heerleicke exercitie renunchierende van alle beneficien ende exceptien ten desen contrarie ende zonderlynghe van t'beneficie Devarus consultus rellelau metgaders de execeptien daermede de zelve wedewe haer zoude moghen behelpen namentlick metter loye si qua malieu

Actum present Jan Mazeman vervanghende Andries Rebault, schepenen den xxjste januari xvjc vichthiene.

Maillart Vandermuelen comparerende in persoone verbyndt in handen van Mayken zyne moedere tot recouvre vandenr somme van vierendertich ponden grooten vlaemsch van landspachte tlaetste ghevallen te bamesse xvjc veerthiene die den zelven Vermuelen haer schuldich is
Item tot verzekerthede ende bewarenesse vande boorchschap by haer ghepresteert over de voornoemde Vermuelen an Pieter Machiel Bulteel
Item tot verzekerthede van eenen
Ander boorchschap by haer over den zelven ghepresteert ten proffyte van Jooris de Wyntere vande coope van een peert behelsende schult van hondert gulden
Item van eene andere schult van xx pond parisis ten proffyte van jan Coval doude oock by haer voor den zelve Vermuelen verandwoort
Eerst dire roen twee lynne ende een schillede, een root calf, drie bedden met ghelycken oorcussens danof teen ghevult is met plumen ende de twee andere met caf – zes decxsels onder schapensche ende nadere, twee laeden, metghaders alle het innewerkc, eerdewerck, houttewerck ende huuscatheil wesende ten huyse vanden voornomden Vermuelen, eene besleghen waghen, twee zoolen met het yserwerck, daertoe dienende, een spae, twee hauwen, drie braeckhaukens, twee pecken, een zesye, drie ketels, een rooster, een tanghe, een brander, een panne, vier rasieren coorne, acht rasieren havee, alle de boonschoven ende cruutschoven, ligghende inde scheure vanden zelve Vermuelen ende voorts alle zyne ander goedynghen omme by faulte van betalynghe ende in cas van beschathede de zelve daeranne te verhalen al volghende executie
Actum present Pieter van Dale ende Jan mazean, schepenen den xiijde maerte 1615

23 januari 1615 – De klerk van de heerlijke koopdagen - SAP 396 - Folio 165

Jaecques Widoot als clerck ende ontfangher vande heerelicke coopdaghen binnen deser stede ende juridsictie - dartoe ghecommitteert by myn heere den proost inde name vansen heere comparerende in persoone -
te kennens ghevende hoe dat **Willem de Snepere ende Michiel van Thuyne** hemlieden over den voornomde eersten comparant ghestelt ende ghecostitueert hebben boorghe ende pricicpael - elck voor andere ende een voor al - in solidum ende sonder divisie -
voor alzulcke sommen van pennynghen als inde zelve coopdaghen alreede ghemaect ende ghevallen zyn ende noch zullen vallen ende ghemaekt werden -
ghedeurende den tyt van drie jaren inneghegaen zynde Ste. Aernoutsdaghe xvjcd derthiene laetstleden -
wesende xxviij jly ende eindegende ten zelve daghe zyne int jaer xvjc zesthiene
ende omme danof zyne voornomde boorghen ende elck van hemlieden wel ende souffisantelick te bewaren ende verzekeren –
zoo heeft den voornoemde Widoot ter acceptatie van zynen zelve boorghen ten desen present - daerinne verbonden ende verobligiert zoo hy doet by desen –
deen helft vanden huyse ende erfve daeronder ende achter ligghende up den Overdam deser stede - streckende van noorden Matheus Trystram - van oosten inde beke ende van zuuden Jacob Wanten -
ghemeene metten voornomden Thuyne
Item noch drie vierendeel zaylant inden Eeckhouck commende van vooren ande straete - achterwaert tot int waterloop ghecocht byden voornoemde Widoot jeghens Mathys van Cassele -

omme in tcas van beschathede de zelve daeranne in deele ofte gheheele te verhalen ende recouvreren ter heerelicke executie –
zonder daeromme eenigh andere wettelicke te moeten ghebruycken dan dese jeghenwoordighe niet jeghenstaende verjaerthede - styl ofte usancie ter contrarie renuchierende den voornoemde Widoot van alle execeptien ende previlegien ten desen contrarie ende zonderlynghe vanden rechte disponerende dat generale renunciatie niet en ocheert ten zy datter speciale vooren gaet -
Actum present Gillis de roode vervanghende Jan Mazeman schepenen –
den xxiij jnuary 1615

29 januari 1615 - Jan Lebbe - Het stellegeld bij de verkoop van hop - SAP120A - nummer 13

Dit proces begon op de 29ste januari 1615 toen Jan Lebbe gevangen gezet werd door Jan Waels en Maillaert vander Muelene, omdat Jan Lebbe de gekochte hop – 1000 pond – niet leverde. Uit het extract van de register van de arresten leren we het volgende:

Extraict van proceduren vut trolle van arresten onderhouden voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Upden xxix de january 615
Jan Lebbe van Renynghelst - ghearresteerde verweerder - gheslaeckt opde cautie van **Jaecques vande Wynckele** jeghens **Jan Waels ende Maillaert vander Muelene,** heeschers, tenderende ten fyne dat den verweerder hemlieden levere de nombre van **een duysent ponden poperyngsche hoppe** vanden ghewasse vanden jaere 1614 ten pryse van twaelf ponden x schele thondert byde heeschers jeghens den verweerder ghecocht **by stelleghelde** verstaend met heesch van costen.

Op de 26ste februari komt er een antwoord van de gevangen gezette Jan Lebbe.
Ghedient den xxvj februari 1615
Voor mijne heren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
ghezyen by Jan Lebbe den heesch van Maillaert vander Meuelene - heescher arrestant - zecht niet te connen contesteren ten principale
voor dat hem ter hand ghedaen zy **tcontract vande hoppe** danaf dheescher hem vanteert.
Over zulcx verzouckt overleden vande zelve contract ommet tzelve ghezyen hem daer naer te bevanden - utans liti cedere an contendere velit- sustinerende dat tzelve scheiden es zoo te gheschieden ofte by faulte-
concluderende tendeert ten fyne van oorlof van de vierschaere met heeschende costen zonder prejudicie van zyn execeptien ten prudes
Implorerende ende protesterende naer style

Jan Lebbe wilt dus het contract zien dat hij zou ondertekend hebben – waarschijnlijk wel goed wetende dat er geen geschreven contract van deze verkoop bestaat. Op de 9de april 1615 komen de eisers terug aan bod.

9 april 1615
Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
ghezien by **Mailliaert Vermeulen ende Jan Waels** - heeschers arrestanten - de andwoorde ghedient by Jan Lebbe - verweerder - ende daerup procederende stelt den verweerder **in deelynghe van eede** of hy dheescher niet en heeft vercocht een duust hoppe in questien by

stelleghelde, cuere hebbende dheescher ter Ste. Maertensmesse laetstleden ende of den verweerder voor stelleghelt niet en heeft ontfanghen vande heeschers zes ponden parisis – oock of dheeschers niet en hebben ghegheven te lyfcoope xl schele parisis
ende dat ten pryze van xij pond x schele parisis thondert
by faute van welcke prestatie van eede verzouckt de heeschers den zelve eedt henlieden ghereserveert te zyne
mids welcken etc.

De eisers willen dus dat Jan Lebbe, samen met hen en bij eed verklaart dat er een mondeling contract afgesproken werd voor de verkoop van 1000 pond hop.
Het duurt tot de 14de mei 1615 vooraleer jan lebbe hierop antwoordt.
Duplicque omme Jan Lebbe verweerder jeghens Maillaert Vermeulen ende Jan Waels heeschers dienende voor ulieden myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
inden eersten ghedraecht hem de verweerder in zyne andwoorde
zonder dat te letten doet op de delatie van eede by dheeschers den verweerder ghedan vande coop ende conditien van dien in questien - by dat die zaecke daeroppe niet gedisoir en es want indien de heescher den zelven coop hadden willen goet houden,
zouden hebben moeten den verweerder **doen insinueren** omme te hebben de rekenynghe metgaders oock hadden moeten de penningen daeranne consigneren ter greffie naer insinuatie an verweerder ghedaen, volghende d'oude en lovelicke costume in ghelycke gheobserveert zonder welcke debvoiren den verweerder niet en verclaert in eenighe leveringhe ghehouden te zyne,
als by henlieden heescher zelve ghecommitert zynde zulcx alssse van noode was te vulcommen
midswelcken concluderenede den verweerder tendeert ten fyne van absolutie met heesche van costen
implorereden ende protesterende naer style.

Jan Lebbe stelt hier dat indien de eisers he maan de afspraak wilden houden, dat zij hem dan hadden moeten dagvaarden en dat ze daarbij ook het geld hadden moeten laten vastleggen op de griffie van de stede.
Het is dan weer de beurt aan de eisers om hier op te antwoorden wat gebeurde op de 16de juli 1615.

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
ghezien by Maillaert Vermeulen ende Jan Waels heeschers,
tlaetste ghediende van Jan Lebbe - ghearresteerde verweerder - ende daer up procederende zecht tnaervolghende :
Inden eersten dat hy accepterend de thaerlieden voordeele de kennesse byden verweerder ghedaen by zyne duplicque **daerby kennende den coop van de hoppe** in questien
Voorts exhiberende de voorseide heeschers zeker relaes by **Pieter van Neuville, messagier** deser stede waerby blyct dat den zelve Neuville sdaechs voor St. Maertens dach laetstleden, den voornoemde Lebbe ten verzoucke vande heescher gheinsinueertt heeft ten fyne den zelve verweerder zoude commen zien namptieren de pennynghen clevende ande coop vande hoppe in questien zulckx dat den verweerder ten tyde van de voornoemde insinuatie ande voornoemde Neuville voor andwoorde ghezeyt heeft dat de voornoemde heescher gheen ghelt en zouden namptieren, dat hy met dheeschers zoude zien te accorderen - cause dat dheerscher daerdeure gheen ghelt en hebben ghenamptiert inder voughen dat sverweerders execpetien by

zyne duplicque ghedreghen gheenssins hem commen ten baete commen, nemaer moet den zelve verweerder noodsaeckelik vervallen ende ghecondemneert zyn in sheeschers heesch te meer dat de voorseide heescher corts naer de voornoemde insinuatie andermael hebben den verweerder doen insinueren byden voornoemde Neuville - ten fyne hij met de zelve heescher zouden commen accorderen
Mids welcken ….

Zij stellen dus dat zij zeker wel aan de geplogendheden voldaan hebben en als bewijs hiervan voeten ze de 'insinuatie' of dagvaarding hier bij.

Insinuatie
Ick onderschreven Messagier der stede van Poperynghe attestere by dese gheinsinueert thebben ten verzoucke van Jan Waels ende Mailaert Vermeulen den persoone van Jan Lebbe van Renynghelst opden xde november xvjc veerthiene laetstleden,
ten fyne hy comme leveren an de voornoemde Waels ende Vermeulen de nombre van thien hondert ponden hoppe, de welcke hy Lebbe hemlinden ghestelt heeft te leveren ofte ontfanghen te Ste. Maertensmesse naerstcommende voor de somme van twaelf ponden thien

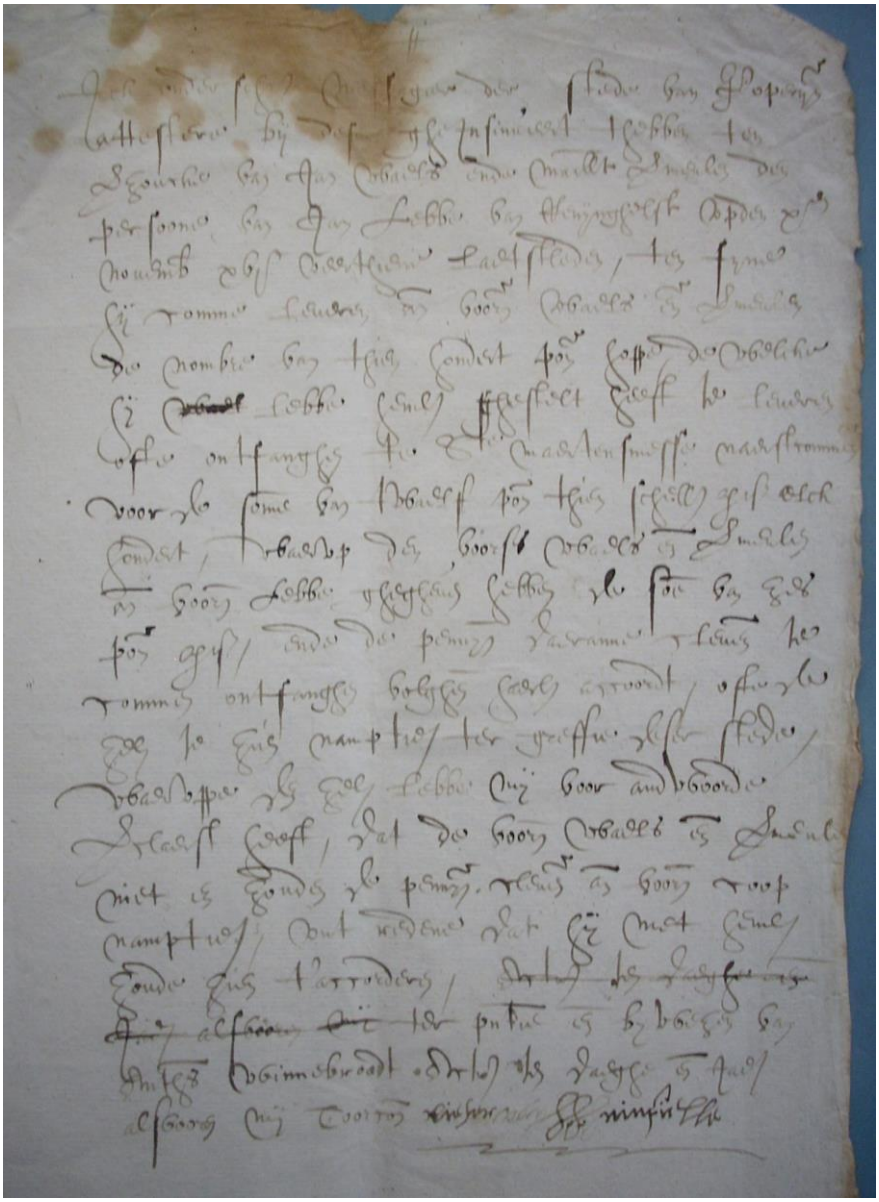

schelle parisis elck hondert, waerop den voorseide Waels ende Vermeulen ande voornoemde Lebbe ghegheven hebben de somme van zes ponden parisis ende de pennynck daeranne clevende te commen ontfanghen volghende haerlieden accoort, ofte de zelve te zien namptieren ter greffie deser stede, waeruppe den zelve Lebbe mij voor andwoorde verclaerst heeft, dat de voornoemde Waels ende Vermeulen niet en zouden de pennynck clevende ande voornoemde coop namptieren, vut redene dat hy met hemlieden zoude zien t'accorderen ter presentie ende bywesen van Antheunis Winnebroot actum de'n daeghe ende jaere alsvooren mij toorconde Neuville

Insinuatie

De wet van Poperinge laat, volgens het extract van de procedure op de 27ste augustus 1615 het dossier 'adviseren' wat dan weer de nodige tijd vergt.
Hun beslissing is uiteindelijk de voglende:

Burgemeesteren ende schepenen voor recht te doene - ordonneeren partien te vergaeren met **arbiters** hier inde te verkiesen omme haerlieden different af te legghen int vriendelick ist doenelick
actum den 1ste febrauri 1616

Met de 'arbiters' worden de paysmakers bedoeld, mannen van eer die samen met de partijen aan tafel gaan zitten om een overeenkomst te bereiken. Deze vriendelijke procedure lukt echter niet. We lezen het volgende in het extract:
Partien niet connende accorderen andermael in rechte actum den **xxiiij november 1616**

Op de 19de januari 1617 beslist de wet dan maar het volgende:
Burghemeesters ende schepenen voor recht te doene ordonneren vande partien te compareren in jugement ter naesten wetdaghe omme ghevraecht te zyne op poincte in d'officie ende oock gheappoincteert ist doenelick - daermet recht - actum 19 january 1617
Ze willen dan ook vragen aan den verweerder of hy vande heeschers niet en heeft ontfaen vj pond parisis ende of de zelve heeschers niet en hebben verschoten te lyfcoope xl parisis
Item of d'insinuatie an hem niet ghedaen is gheweest ende of hy daerop niet en heeft ghegheven oor andwoorde tgonne daerby gheposeert .
Jan Lebbe heeft geen probleem om deze feiten te bekennen.

De zaak komt dan weer voor op de 16de februari 1617. Dan belist de wet terug dat er 'arbiters' dienen aangesteld te worden om tot een overeenkomst te komen, wat men probeert op de 11de mei 1617. Ze raken echter weer niet akkoord en dan worden de partijen gedwongen om de eed af te leggen.
Wat uiteindelijk de beslissing werd binnen dit proces, konden we toch niet achterhalen.

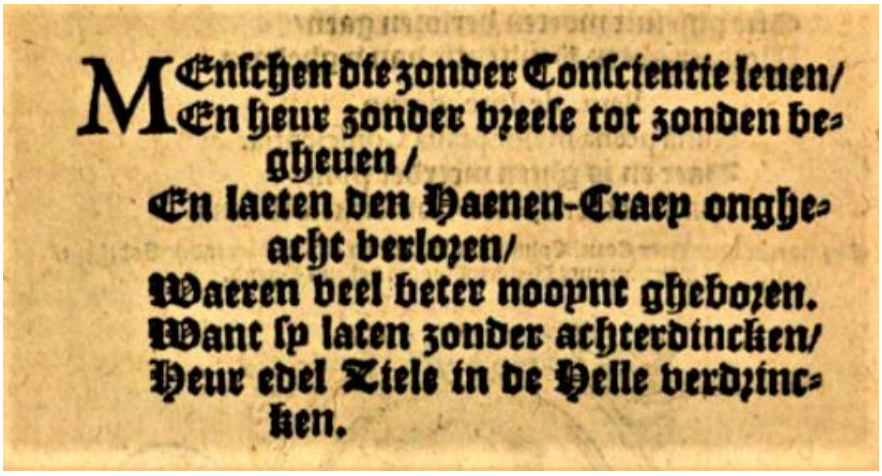
Menschen die zonder Conscientie leuen/
En heur zonder vreese tot zonden be-
gheuen/
En laeten den Haenen-Craep onghe-
acht verlozen/
Waeren veel beter nooynt ghebozen.
Want sy laten zonder achterdincken/
Heur edel Ziele in de Helle verdzinc-
ken.

Uit 'Den haenen-craey. Van den zalighen haenen-craey. Oft: Van het zaligh ...
Door Cornelius Columbanus Vrancx – *Google books*

Menschen die zonder conscientie leven
En heur zonder vreeze tot zonden begheven

En laeten den haenen-craey ongheacht verloren
Waeren veel beter nooynt gheboren
Want sy laten zonder achterdincken
Heur edel ziele in de helle verdrincken.

9 februari 1615 – Pieter de Pereboome koopt een huis op de nieuwe marct - Halmen

Pieter de Pereboome heeft ghecocht
jeghens Pieter Ellieul ende Willemynken zyne huysvrouwe,
by aggreatie van Antheunis Winnebroot ende meester Hendeyck Demol,
zo over hemlyeden zelven als oock inde qualiteyt als voochden van de resterende kynderen van Antheunis Winnebroot
ende by apostille van burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe in daten vanden iiij february 1615 – onderteekent M. Lottin,
Een huus ende erfve ende catheylen cavelvast ende naghelvast,
te weeten een coutse inde voorcamer, metsghaeders een schapraede in de zelven voorcamer met drye loken ende eenen lys met eenen luste rnt so daer inne
Item de middelwech op de solder metghaeders tstegherken daermede men ghaet opde achter solder,
de twee veynsters met gousen afghaende ende twee zonder gousen int tvoorseyde voorcamerken, het ferneel staende inde kueken, tglent van tmoy hooveken, de ghalse veynster int rontom, item ghaeseveynsters int tvoorcamerken beneden, vyf glaseveynsters op de vaute ende zes cleene ende zeven groote ghalseveynsters opde voorcamer boven
Streckende tzelve huus metter erfven van vooren te nieuwer marct - achterwaert totter erfve van Ste. Sebastaaens ghilde, van zuuden Pieter Everaert ende van noorden de wedewe van Jacob Bastynck meteghaeders de wedewe van Jacob vande walle, ende dit al omme de somme van hondert en zessendertich ponden grooten vlams, boven alle de paiementen ende resten die den voorseyde Ellieul hem Pereboom schuldich es ende zijn zal vanden huuse vanden voorseyde Elluel staende inde Gasthuusstrate,
de welcke die mede al ghemeten zyn – op welcke hondrt xxxvj pond grooten moeten valideren de capitael penninghen van de renten metten verloopen ten ghaeder bevynde welcke renten bedraeghen drye pont groote tjaers ten proffytte van Andries Rebault, ende ten proffytte vande ghilde vanden hyelighen sacramente – een pont vijf schelle grooten zonder meer ende tsurpluus betaelt zyn met ghereeden ghelde – iij schele parisis tge gotspennynck – eenen dobbel ducaet te lyfcoope ten alste vanden lyver – vorts zuuver goedt – voor zuuver ghelt, ghereserveert dat den vercooper mach blijven woonenende ghebruucken tvercochte huus mettter erfve noch van half maerte eerstcommende en twee jaeren zonder eenighe huere daer vooren te betaelen, tweclke de cooper consenteert
Aldus wettelick verkendt ende ghepasseert op den ix february 1615 voorschreven

9 februari 1615 – Pieter Ellieul heeft bier verkocht - SAP 396 - Folio 167 verso

Burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperynghe consenteren ende accoorderen **Pieter Ellieul** te betaelen tgonne hy de stede schuldich es ter cause vande bieren hem ter handt ghedaen ende by hem ghevendt
ten voorleden jare te betaelen by twee egale peymenten
teerste den xix octboris xvjc vichtiene naestcommende ende tadneren binnen een ajer daernaer volghende -
dies is hy Ellieul schuldich te contenteren Baptist vande Kynderen vanden impost vande zelve bieren voor tslaeken vanden verbode ende sayssissemente ghedaen heden date deser ten verzoucke vande voorseide burghmeesters ende schepenen op
zyne penninghen rustende onder Jan vanden Peereboome –
slakende ten suprluyse tzelve sayssissement ende omme de stede wel ende deuchdelick danof te bewaren ende verzekeren -

zoo verbyndt den voornomden Ellieul ten desen present inde betalynghe van de voorseide twee payementen zynen persoone ende alle zyne goedynghen -
present ende toecommende ende by speciale
een zyn huys staende inde Gasthuysstyraete binnen deser stede -
omme by ghebreke van betalynghe vande zelve payementen ende elck van dien zonderlynghe de zelve daeranne te verhalen by heerlicke executie –
blyvende desen niet jeghesntaende in vigeure de boortocht byden voornoemde Ellieul ghedaen
by Charles de Ram voor de vieren voorseit
Actum present Jan Fobert - Pieter van Dale ende Gilllis de Roode schepenen –
desen ix februari 1615

12 februari 1615 – Charels Leivin – officier van de kolve - SAP 396 - Folio 168

Alzoo **Charles Leivin** als **officier vander colve**
by zyne commissie vercreghen van myn eerweerde heere van Ste Bertins - heere deser stede - ghelast is te stellen ende presteren goede ende souffisante cautie ter arbitraige van burghmeesters ende schepenen deser stede -
voor tgonne dependerende van texecutie van tzelve officie -
den zelven Charles omme te dien te voldoene comparerende in persoone met Charles de Ram – zoo ist dat den zelven Charles de Ram hem over den voornomde Charles Leivin in zynen voorseide qualiteyt ghestelt ende gheconstitueert heeft boorghe ende principal voor de somme van vyftich ponden grooten vlaemsch -
belovende byden zelve Leivin hem danof t'indemneeren ende garranderen - costeloos ende schadeloos als naer redene
Actum ter camere - present tcollege vander wet
den xij february xvjc xv

14 februari 1615 – Thiende ladspacht - SAP 396 - Folio 168 verso

Pieter Ellieul comparerende in persoone -
kendt ende belydt wel ende deuchdelik schuldich te zyne ter cause van zyne huysvrauwe - te vooren weduwe van **Anthoine Winnebroot**
an **Sire Franchois de Persinville** als proost deser stede -
de somme van vierhondert achtendertich ponden parisis
procederende van coope van thiende landtspacht ende anderssins -
belovende de zelve somme te betalen by vie payementen wanof teerste bedraghende vyftich guldenen vallen ende verschynen zal
ter hommelplocktyt vanden jeghenwoordighen jare 1615 - ende ghelycke vyftich guldenen te paeschen daernaer volghende -
tderde payement van ghelycke vyftich guldenen ter hommelplocktyt vanden jare 1616
ende tvierde ende laetste payement over de vulle betalynghe te paesschen int jaer xvjc zeventhien ende omme den voornoemde proost
danof wel ende ghetrauwelcik te bewaren ende verzekeren –
zoo heef den voornoemde Pieter Ellieul - eersten comparant ter acceptatie van Charles Leivin ten desen persent -
daerinne verbonden ende verobligiert zyn persoon ende alle zyne goedynghen –
present ende toecommende - gheene ghezodnert nochte ghereserveert
ende by speciale een zyn huys staende op derfve van Gillis Beun inde Gasthuysstraete deser stede -

aboutterende van zuuden de zelve straete - van noorden de beke - van westen Pieter Waghens ende van oosten Andries Makeblyde –
omme by faulte ende ghebreke van betalynghe vande voorseide somme ende elck payement zonderlynghe de zelve etc.
Actum present Jan Fobert ende Jan Mazeman - schepenen
desen xiiijde february xvjc xv

16 februari 1615 – Verkoop van een stuk grond in de Haeghebaerthoek - Halmen

Ten halmdaeghe den xvi sporkel 1615 ter presentie van Floor, burchmeester, Fobert, Doene, Rebault, Roode ende Daele, schepenen
Andries Rebault, heeft ghecocht jeghens Michiel Maes ende Cathelyne zijne huysvrouwe, vier lynden ende tzestich roeden lants ligghende inden Haeghebaerthouck deser stede,
in een meerder partije
neffens een vierendeel lants competerende den heer van Poperinghe ende iiij lynen vij roeden toebehoorende Jan Cornette, ligghende al ten diere partje streckende zuut ende noort, tnoorthende de Ypperstraete - tzuuthende Jan vande Zande de jonghe, by coope jeghens Franchoys Vlamynck, van westen tgasthuus van Poperynghe ende Jacques Weyns - d'oostzyde den muelenwal vanden heere van Ste. Bertens,
hier op light den heere met zyn viers ten noort oosthouck,
belast de vercochte partije met de helft van twaelf pont parisis tjaers losrente ten proffytte van de wedewe van meester Andries Vandeclytte
Item met ix pond x schele parisis tjaers ten proffyte vande wedewe van Jan Dathen in eene rente van xxiiij pond parisis waer inne Jan vande zande ter cause van dander helftscheede contribueert met ghelicke ix pond x schele parisis tjaers ende jan Cornette met vijf pont parisis, daer en boven es de gheheele partije groot vier ghemeeten ghealst met ix pond vk schele viij deniers tjaers anden heere van Ste. Bertens, zonder meer behalven dat de voorseyde vier lynen ende lij roeden ghelast zyn met noch drye jaeren pacht van baefmesse eerstcommende xvj c xv tgen proffytte van Jan Pannecoucke – de loopende jaerschaere vallende te baefmesse 1615 't scoopers proffytte tot lj pond parisis tjaers ende dit al omme iij schele te godtspennynck, een dobbel ducaet voor tsvercoopers huysvrouwe, een hofcleet te lyfcoope ende voor tprincipael de somme van achtentwyntich ponden grooten vlams de voroseyde vier lynden ende lx roeden zuuver ghelt boven tcapitael van zyn advenante in alle de voorschreven lasten, blyvende de zelve daer op gheassesteert midts by den vercoop te zuuveren ale de verloopen totten dach van heeden, te betaelen de principaele somme boven thoofcleet ghelt met hondert guldens ghereet ende het resterende bedraegh twaelf grooten vlams ter erachtigheyt
Aldus ghehalmpt over erfve – dach ende daete voorschreven

14 maart 1615 – Bildekens voor de cathechisatie – Resoluties – SAP 468

Gheresolveert by my heeren burghmeesters ende schepenen
toe te zegghen de drie pasteuren deser stede
elck vierentwyntich ponden parisis by jaere
omme daermede te doene den incoop van bildekens, roosen, cranskens ende andere dierghelicke prysen
omme by hemlieden vutghedeelt te zyne ande kynderen commende ter cathechesatie op alle zondaeghen vanden jaere
Wannof de betaelynghe zal ghedaen zyn te weten ande pasteuren van Ste. Bertins ende Ste. Jans byden tresorier vanden stede, dischmeesters, gasthuusmeesters

elck een derde
ende ande pastor vande kercke van Onse Lieve Vrauwe byde kerckmeesters vanden zelve kercke
ende dat tot wederrroupen
Actum ten camere den xiiijde maert xvjc xv

16 maart 1615 – Andries Makeblyde geeft een lening aan Christiaen Marquey - SAP 396 - Folio 172

Andries Makeblyde heeft ghecocht jeghens **Christiaen Marquey** wedewaer –
eene erfvelicke losrente van twaelf ponden parisis by jaere - den pennningh zesthiene - voor de somme van zesthien ponden grooten vlaemsch –
welcke rente inneghegaen es te baemesse xvjc veerthiene laetstleden –
wanof teerste jaer vallen ende verschyenen zal te baefmesse naestcomemnde int jaer xvjc vichtiene –
van welcke xvjc pond grooten den voornoemde Christiaen Marquey hem kendt vernoucht ende vanden voornomden Makeblyde te vullen betaelt -
midts dat met ghelycke somme van pennynghen den voornomden Chrsitiaen zyne hoirs ende naercommers zullen moghen lossen de zelve rente teenderwarf tallen tyden alst hemlieden believen zal -
uplegghende naer rate van tyde den loop ende cours vande zelve rente metgaders dachterstellen indiender eenighe bevonden waren -
welcke rente van twaelf ponden parisis den voornoemde Christiaen heeft belooft ende belooft midts desen - zyne hoirs ende naercommers recht ende actie hebbende jaerlicx te betaelene ende gheldende -
wanof teerste jaer vallen ende verschynen zal te bamesse xvjc vichtiene eerstcommende zoo voorseit is - ende zoo voorts van jaere te jaere totter effectieve lossynghe –
ende omme dit al wel deuchdelick ende wettelick te volcommen ende voldoenen –
zoo heeft den voornomden Christiaen daerinne verbonden ende verbyndt mids desen de helft van eene behuysde hofstede - erfve ende catheilen ligghende inden **Edewaerthouck** opde Yperstraete den voonromdne Chrsitiaen alleene toebehoroende groto van lande de gheheele hofstede met de zaylanden daer neffens ligghende-
zeven ghemeten ende drie vierendeel wanof dander helft competeert de kynderen vanden voornomden Christiaen - danof de behuusde hofstede met den boomgaert comt metten voorhoofde opde voornomde **Yperstraete** - van westen op een ander straetken - dat strekt van de Yperstraete naer de Meessenstraete – hierinne begrepen een driehouck –
zonder de opgaende boomen - ghersland zynde - ligghende betvoort oosten den huyse commende insghelicx opde Yperstraete - van oosten ende zuuden tvoorschreven hofstedeken ende jeghens tlant van Pieter de Witte -
ende de zaylanden ligghende neffens anderen over tvoornoemde straetken - streckende van noorden daeran - tzuuthende de beke - van oosten tlant van Jooris vandeberghe - by coope jeghens Pieter Everaert ende Clais Kesteman - van westen Philippe Carbonel inde voorseide ghemeene hofsede met de zaylanden zyn zes ghemeten die te vooren belast zyn met xij pond parisis tsjaers an tgasthuys deser stede -
ende noch met zes ponden parisis tsjaers ten profyte van de cappelle vande Magdaleene zonder breeder last –
dat belovende overzulcx te garranderen ende indemneren
end tvoorschreven alle met zulcke innynghe ende executie alsmen vermach te hebben van landspachte naer de costume der voorseide stede

Actum present Guillaumes Floor - burghmeester - Jan Fobert - Andries Rebault - Jan Bollaert ende Pieter van Dale schepenen
den xvj maerte 1615

21 maart 1615 – Ommestelling – Resoluties B – SAP 468

Ter vergaderinghe van bailliu, burghmeesters, schepenen, raden ende notablen ghehouden den xxjste maerte xvjc xv

Is goet ghevonden ende gheresolveert te doene eene ommestellynghe ten laste vande ghemeene inzetenen vande stede ende jurisdictie vande somme van vier duisent vijfhondert ponden parisis omme daermede te bretaelen de haestigsten lasten ende schulden daermede de stede belast is, met expressen laste ende conditie datmen daermede betaelen zal ande rentieren paert ende deel hebbende inde rente van tweeentwyntich onden grooten by jaere, gheaffecteert upde ouden dobbelen impost van Vlaenderen, drie jaeren verloop van de zelve rente ende rakende d'andre zes jaeren by **Achilles Spronckhof** vanden commis van Brugghe ontfaem in mynderynghe van zulcx als hy vande stede goet hadde, de zelve zullen upgheast ende gherembourseert zyn vut de twee toecommende ommestellynghen diemen ten laste vande ghemeene inzetenen drie jaeren ende dat in voldoenynghe vande voornoemde neghen jaeren waer anne de respective rentieren zittende inde voorseide drie collegien zoo verre hemlieden annegaet gheconsenteert hebben.

50d - Bestuur - 1615 - 28 maarte 1615 – Een voorstel om de gewichten te ijken

An zyne eerweerde heeren bailliu, burghmeesters ende schepenen ende raden der stede van Poperynghe

Vertoogh met alder eerbiedynghe Loys Bultynck, goutsmet van Wisselaere van huerlieden severine hoogheden, hoe dat hy bevonden heeft eenighe
faulten int ghewicht binnen deser stede - welcke faulten oock zeer lichtelick ghedaen connen worden by de inzetene die niet en zouden willen
gherechtelick handelen oock naer d'yckynghe vande zelven ghewichte midts den meerderen deel manieren es van loot ghegoten dat afgheaerden
can worden telcken alst de lieden ghelieft, ter groote schaede ende desordre van ulieden republicque ende ghemeente -
zynde alzoo den vertooghter heeft
de wetenschap ende kennesse van alle ghewichten - hoe groot ofte cleene die moeten zyn - ende oock de const om alle metalen ghewichte te ghieten
ende daeroppe te drucken de wapen van de stede ende tzelve ycken naer zyn recht ghewichte zoo t'zelve volghende doende d'oservancie moet wezen - heeft ulieden edele wel willen presenteren zynen dienst dies angaende ende voor de
inzetenen voorseide te ghieten ende ycken metalen ghewichte met de wapen vande stede voorseide naer zyn recht qualiteyt ende ghewichte
zoo tzelve dient ende tzelve jaerlickx onderhouden ende continueren behoudens redelicken sallaris ende zynen eedt preallablic want hy
verhoopt een zeker reglemetn inne te brynghen dat alle fraulde dien angaende vutghesltoe nzullen zyn ende zult wel doen.

hieraf alvooren te commen in communicatie met de nremonstrant
actum ter vergahderynghe vande wetten ende raeden den xxviijde maerte xvjc xvj

30 maart 1615 – Verkoop van huis op de Overdam - Halmen

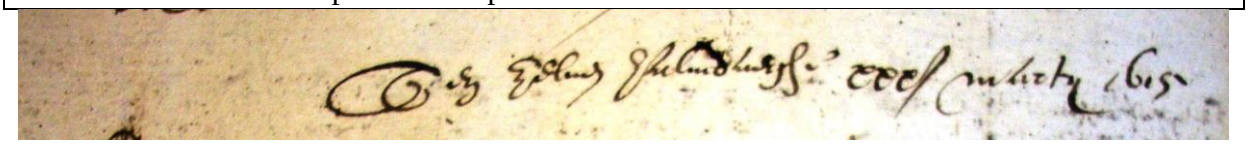

Ten zelven halmdaeghe xxx maerty 1615
Pieter van de pereboom heeft ghecocht jeghens Maycken wedewe van Franchoys Devos, gheassisteert met meester Jan vande Fosse ten desen present, haeren bystaenden man
De helft vanden huuse ende erfve opden overdam daer de voorseyde wedewe jeghenwoordglick woont tusschen de huuse van wijlent dheer Loys makeblyde ende d'erfve van Clays Devos, ofte meester Steven Persyn berd de entghevels mede gahende, ende al datter naghelvast ende cavelvast ten zleven huuse staet
Commende metten oosthende op de voorseyde overdam, streckende achterwaert totter erfve vanden voornoemde makeblyde, met eenen cryen
Zuutwaert totter prysbiterye van onse vrauwen, ghelast met zyn advenante in overdamssche schult anden heere deser stede
Vorts zuuver goedt, ligghende ghemeene met haere kynderen ende dit al omme x schele parisis s schel te godtspennynck – te lyfcoope twaelf pont
Item vier dobbel ducaeten voor de vercoopeghe tenen hoofcleet
Die besproken zyn so voor haer als voor Joos Carlier ghetrauwet hebbende Janneken haere dochter over de coop van huerlyeden deel van de zelven huuse ten advenante als de voorgaenden coop ende vorrewaerde –
metghaeders oock voor Jan haeren zoone alst hem gheorlooft wert tzelve zyn deel te vercoopen
ende van principaelen coope de somme van vijfentachtentich ponden grooten vlams,
de voorseyde helfscheede in erfve ende cathyel te betaelen
een derde ghereet metten halm
ende dander twee derde ten twee paiementen van zes maenden te zes maenden,
telcken een derde –
boven dien behoudt de vercoopeghe thaeren oorboore ende ghebuuck het voorcamerken met de catheylen daer inne staende voor den tijdt van zes maenden
ende naer dien ncoh voor andere zes maenden daer naer volghende –
het voorcamerken staende op de zolder boven den vloor zonder gheduerende de zelven tijdt – eenen verghelt ofte huere te moeten betaelen – wel verstaende voor haer eyghen, zonder tzelve te moghen vorts verhueren, voor welcke beneficie de cooper zal mooghen met tsurpluus vanden gheheelen huuse zijn eyghen proffyt oden tzydert half maerte 1615 lasteleeden
alleen vut blyvende tcamerken tot behouve vande vercoopeghe, zoo voorschrevne es, de achterstellen vande Overdamssche schult moet ghezuuvert zijn byden vercoopeghe totten daeghe vanden erfvenesse ende vorts is ten laste van den cooper
Aldus ghehalmpt op den xxx maerte 1615 voorschreven

1 april 1615 – Mayken moet vertrekken – SAP 331

Ggheordonneert Mayken Froon binnen derden daghe te vertrecken metter woonste vuuten deserr stede ende jurisdictie op pene van arbitraire correctie ende dat omme redenen hemlieden daertoe mouverende
actum ter dcamere den 1ste april 1615

5 april 1615 – Een nieuwe regeling voor de stedeschool – Resoluties – SAP 468

Achtervolghende de voorgaende ordonnantien ende placaten van baillu, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede ten differente stonden becondicht ende ghepubliceert, zoo ist datmen andermael ten verzoucke van meester **Pieter van Renynghe scholaster deser stede** van weghen heere, wetten ende raeden,
eenen yghelick verbiet ende interdiceert schoole te houden, omme de kynderen te leeren lesen, schryven, cyfferen, leghen met pennynghen ende oock de latynsche taele, ghereserveert den voornoemde Renynghe, den welcken tzelve alleenelick toeghelaeten ende ghepermitteert es
verbiedende van alsnu allen andere scholasters ende insghelycx alle vaders, moeders ende voochden haerlieden kynderen ende weesen in andre scholen te zenden,
ghereserveert de dochterkens omme te leeren naeyen, spellewerck ende andere dierghelicke wercken te leeren maeken – die men inde oorleden stedeschoole niet en leert – ende dat op arbitraire correctie ende boeten ten disdretie vande wet ende ten fyne dat de voornoemde scholaster hem int onderwysen vande kynderen te bet zoude houden
Is hem toegelaeten ende gheconsenteert te heffen ende ontfanghen voor schoolghelt vande gonne die leeren, spellen ende leesen, drie stuyvers
Item vande gonne die leeren leesen ende schryven vier stuyvers ende van de gonne die daerenboven leeren legghen met pennynghen ende cyfferen ofte oock latyn leeren, zes stuyvers van elck kynt ter maent
Lastende ende bevelende eenen yeghelick hem daernaer te reguleren
Ghepubliceert upden vde april xvjc xv

24 april 1615- Clais Coevoet heeft leer gekocht - SAP 396 - Folio 174

Clais Coevoet comparerende in persoone
kendt ende belydt wel ende deuchdelick schuldich te zyne an **Guillaumes Rouveroy**
ten desen present ende acepterende –
de somme van een hondert tweenderich ponden grooten vlaemsch van **coope ende leverynghe van leir**
belovende de zelve somme te betaelen ter gheliefte ende wille vanden voornomden Rouveroy ende omme den voornoemde Rouveroy danof wel ende ghetrauwelick te bewaren ende verzekeren zoo heeft den voornomde eersten comparant daerinne verbonden ende verobligieert -
zoo hy doet by desen –
eerst vierentwyntich tinnen plateelen - twee metalen **recoffoors**[1] - vier eeren keetels - twee grote ende twee cleen -
Item drie bedden - teen gehvult met pluymen ende dander twee met caf -
Item een oorcussen - drie dexels - item twee laen - een schapra
Item twee hondert vyftich pair leesten -
item een yseren hanghele - een schooppe - een tanghe
metgades alle zyne cleederen tzynen halse ende lyfve gaende met de gonne van zyne huysvrauwe ende kynderen
ende voorts zyn persoon ende alle zyne anderen goedynghe mueblen ende immueblen –

[1] rek- coffoor - De Bo spreekt van een rekkaffoor - een kafoor of komfoor waarop men de spijzen reedt of warm houdt - frans Rechaud de cuisine
het rekkafoor ontsteken om lukken te bakken - rechtkonfoor vgl rebbank voor rechtbank

gheene ghezondert nochte ghereserveert - present ende toecommende –
waer die ghestaen ende gheleghen zyn - omme by faulte ende ghebreke van betalynghe ter gheliefte vanden voornomde Rouveroy –
de zelve somme in deele ofte gheheele daeranne te verhaelen ende recouvreren al volghende de costume in ghelycken gheuseert
Actum present Jan Fobert ende Nicolais vander Doene schepenen desen xxiiijde april xvjc vichtiene

29 april 1615 – Anthoine de Bruwere heeft een grauw liaarde paard gekocht - SAP 396 - Folio 176

Anthoine de Bruwere comparerende in persoone kendt wel ende deuchdelick schuldich te zyne an **Jan Ameloot** -
ten desen present ende accepterende –
de somme van zesthien ponden grooten vlaemsch procederende van coope van een graeu liaert[2] peert -
byden coopere tzynen contentemente ontfaen -
belovende de zelve somme te betaelen by twee egale payementen –
wanof teerste vallen ende verschynen zal te Bellefeeste ende het tweede ende laetse payement te lichtemisse daernaer al eerstcommende wel verstaende dat zoo verre als den coopere in faulte ende ghebreeke ware vant jste payement te betaelen ten valdaghe voorseit –
emmers binnen veerthien daghen daernaer –
dat in zucken gheva&lle tvoorseide laetste payement oock ghehouden werd ende ghereputeert voor ghevallen schult -
waervooren hem boorghe nede principael stelt ende cosntitueert Christiaen Waels filius Anthone ten desen present -
omme by ghebreke van betalynghe vande voorseide payemtnen ofte eene van dien de zelve op hem te verhalen ende recouveren naer costume ghelycken gheuseert met beloofte ende indemniteit naer style
Actum present JaecquesWyts vevanghende Jan Fobert - schepenen –
den xxix april 1615

4 mei 1615 – De pacht van de dobbelen impost - SAP 396 - Folio 176 verso

Compareerde in persoone **Jaecques Vasseur** ter eender zyde
ende **Pieter van Neuville** ter andere -
te kennen ghevende alzoo den voornomden Vasseur anneghesleghen hadde den pacht vande **ouden dobbelen impost** op de bieren deser stede
ende jurisdictie voor den tyt van zes maenden inneghegaen zynde den jste deser maendt van meye xvjc xv
waervooren den voornomden Neuville hem ghestelt heeft boorghe dat zy onderlynghe gheaccoordeert zyn inden manieren naervolghende -
te weten dat den voornomde Vasseur overghelaten heeft - zoo hy doet by desen anden voornomden Nefville den pacht boven ghementionneert in bate ende schade –
belovende overzulcx hy Neuville den selve Vasseur danof metgaders van al tgonne dat dannof dependeert te indemneren ende garranderen costeloos ende schadeloos jeghens den commis vanden zelve impost ende alle andere wient annegaen mach - belovende hy Neuville

[2] liaert = appelgrauw

daervooren te stellen goede ende souffisante cautie ten contentemente vanden voornomden Vasseur -
tallen tyden dies verzocht zynde
Actum present Andries Rebault vervanghende Gillis de Roode schepenen den iiijde meye 1615

7 mei 1615- De Scherperie - SAP 396 - Folio 177

Alzoo **Jaecques Widoot** ten verdeele ende partaige tusschen hem ende zyne kynderen ghegenereert by **Mayken Hancx** -
zyne overleden huysvrauwe ghenaect dezelve zyne kynderen - verkent heeft over haerlieder portie heritaire tsamen de somme van iiijc xxxij pond parisis -
volghende tdeellot by deellieden onderteeckent ten dageh van ghisteren ter desen overghebrocht -
den zelven Widoot comparerende in persoone –
willende de zelve zyne kynderen danof wel ende ghetrauwelick bewaeren ende verzekeren - heeft ter accepatie van Franchois Hancx - voocht vande zelve kynderen ten desen present - daerinne specialick verbonden ende verobligiert - zoo hy doet by desen -
één zyn huys ende erfve daermede gaende ligghende ende staende inde **Potterstraete** deser stede -
tusschen d'erfve van zeker persoonen wonende in Hollandt van zuuden ende van noorden thuus van Joos vander Lynde - van westen de voornomde straete -
ghenaempt **de Scherperie**
Item een hommelhoveken ligghende jeghens over de zelve Scherpery daer thuyseken van Willem Verghers in partie op staet -
groot drie hondert L pitten ofte daerontrent - aboutterende van oosten de voornoemde straete - van westen Jan de Schottere -
belast voor desen in eene rente van ix pond parisis by jaere ten proffyte vande kercke van Onse Lieve Vrauwe
Item in eene rente van xxx pond parisis by jaere - den pennynck zesthiene - ten proffyte van Jaecques Floor ende voorts met sheeren renten -

verbyndende toedien daerinne **den brauketele** wesende tzynder brauwerie metgaders noch eenen rentebrief van thien ponden parisis by jaere – den pennynck zesthiene - bezet opde erfve vande voorseide hollanders -
ligghende opde oostzyde van de voornoemde Potterstraet **tusschen het Inghelstratgen ende de voornoemde Scherperye**
omme by faulte ende ghebreke van betaelynghe etc.
Actum present Jan Bollaert schepenen vervanghende Guillauems Floor burghmeester -
desen vijde meye 1615

12 mei 1615 – Antwerpen op de Overdam – Halmen

Ten halmdaeghe xij meye 1615 present Floor burchmeester, Rebault, Bollaert, Daele ende Mazeman schepenen

Willem Scherrier heeft ghecocht
jeghens Jan Wyts ende jeghens Maycken zyne huisvrouwe,
tderde deel vander erfve onder thuus daer den cooper jeghenwoordelick woont op den Overdam, **ghenaempt Andtwerpe**, ghemeene met Maycken de dochtere van Bartholomeus Baerdemaeker ende d'aeldynghe van Jooris de Corthe, streckende de gheheele erfve vanden zelven Overdam achterwaer tot inde beeke, de noortzyde jeghens derfve van Clays Tlam ende Franchois Kerne, van zuuden Dieryck Spetebroot met ghelyck deel inde mueren ende haeghen zo die afghestopt zijn ghelast meet zyn advenant in overdamsche schult, vorts zuuver ghoedt, ende dit omme ij schele parisis te godtspenninck,
item vj pond parisis te lyfcoope
metsghaeders twee dobbel ducaeten voor tsvercoopers huusvrouwe al tscoopers laste ende vorts voor principael de somme van neghen ponden grooten vlams te betaelen mt zes pont groot ghereet ende de resterende ponden groote te Haezebrouck feeste, eerstcommende 1615
es vorts bespreck dat den cooper quyte heeft twee jaeren verachterheyt van hure vande zelve vecochte erfve midts tzelve met dese coop gheannuleert es
aldus ghehalmpt over erfve dach ende date voorschreven

20 juni 1615 – De hoek van het Rekhof ende Yperstraat - SAP 331 – Ieperstraat - Rekhof

Gheconsenteert Franchois Haux als voocht van Fransken ende Mayken de kynderen van Scherrier
te vercoopen de twee zeste deelen inde heest van eene erfve hemlieden toebehoorende ligghende upde westzyde vande **Yperstrate** binnen desen stede
van zuuden Guilames Floor causa uxoris,
van westen treckhoof ende van noorden
treckhofstraetgen,
wesende de zelve gheheele erfve belast met xij pond parisis tsjaers erfrente ende drie ponden iiij schele by jaere jeghens den heere
ende daerinne te erfven neffens haerlieden moedere ende broedere Guillaume Floor omme van principale coope xxiij pond v schele grooten
de helft vande erfve voorchreven daerup payement de lasten voorschreven midts byden voornoemde voocht rekeninghe ende bewys te doene van tcontingent van zyne voornoemde weesen naer costume
actum ter camere den xxste hoymaent 1615

14 juli 1615 – De grond op de hoek van 't Rekhof verkocht - Halmen

Guillaeme Floor heeft ghecocht
jeghens de wedewe van **Michiel Charlottes**
Item jeghens **Willem Scherrier** zo over hem zelven als oock bystaenden man vande voorseyde wedewe, zyne moeder,
met consent ende advies van zijn huysvrouwe
Item jeghens **Franchoys Hancx** als voocht vande onbejaerde ende achterghelaeten kynderen van Willem Scherrier doude,
eersten man vande voorseyde wedewe
met consent van burchmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
blyckende by acte vanden zelven consente in date vanden xx july 1615 ondertekent M. Lottin, hier ghesien
Te weeten den helft van eene verbrande ende vervallen portgrond
ligghende metten voorhoofde op de **Yperstraete**
als nu van nieuw betimmert met een woonhuus by Jan Lebbe,
by tytre van cheynse
volghende tcontract danoff zynde,
de zelven grondt ligghende ghemeene met **Jacob Roelens** offte zijne aeldynghen,
streckende de gheheele erfve op de voorseyde Yperstraete
maekende van noorden den houck van **treckhofstraetken,**
van westen tot tReckhof vanden heer,
van zuuden erfve vanden cooper causa uxoris
Ghelast de gheheele erfve met xij pond parisis jaers ten proffytte van de wedewe van **Mahieu Voet** modo by transpoorte zeker persoon van Ypre
Item cederen ende transporteren de voorseyde vercoopers
ten proffytte ende oorboore vanden zelven cooper al zulck recht cause ende actie van erfachtighen cheynse als de vercooper gheraeckt
als tzelve by hemlyeden voorschreven vercreghen vanden heere deser stede
an zeker achter erfve ligghende an tvoorschreven Reckhof midtz daer vooren te betaelen anden heer iij pond parisis jaers, nemaer men presumeert erfveken ligghende
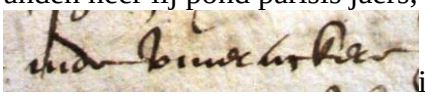
inde vuueracker met conterbuerren over zyn advenant met xvj schele parisis tjaers
staende tzelve byden coop als acceptant van thyenste end hebbende d'acten te onderzoucken midts tzelve compt tzynder baete
voor alle twelcke zo van proprieteyt vande helft van de voorschreven grondt als d'overlatynghe van cheyns moet hy cooper betalen v schele parsisis te godtspennynck,
item vj pnd parisis te lijfcoope met ghaeders iij pond parisis voro de voorseyde wedewe een hoofcleet
ende van principaelencoope voor de soimme van xxij pond x schele grooten vlams paiement tcapitael van de helft vande voorseyde losr'ente de pennynck xvjde ende inschelyckx de heerlicke rente den pennynck xxtich ende tsurpluus ghereet ghelt, ter erfachticheyt hgeraekende de lopende jaerschaere, pacyht zal elck ontfanghen naer raet van tyde ende oock betaelen de lasten elck dat hij schuldich es
belovende de vercooper inghevalle van breder opcomende last den coop te garanderen costeloos ende schuldeloos te indempneren jeghens eenen ieghelycken
Aldus ghehalmpt over erfve xxste july 1615 voorschreven

16 juli 1615 – Jan Pannecoucke heeft schulden bij Jan de Groote - SAP 396 - Folio 182

Jan Pannecoucke comparerende in persoone
den welcken heeft belooft te houden wettelicke coopdach van dyssendaghe naestcommende n achte daghen van alle zyne groene vruchten staende opden ackere zoo wel cooren als andere - belovende de pennynghen danofr procederende te tellen ende furneiren in de handen van Jan de Groote - zynene meestere -
ende in betalynghe ende totten vullen furnissemente van tgonne hy Pannecoucke den voornomde Groote schuldich ende ten achteren is van diversche jaren landspacht -
up pene van byden voorseide Jan de Groote de zelve groen vruchten - vercocht te zyne tot verhael van zyne voorneomde schult
Actum present Andries Rebault ende Pieter van Daele schepenen –
desen xvjste july 1615

20 juli 1615 – Koop van een hommelhof door de Penitenten – Halmen

Meester Mahieu Lottin, greffier deser stede
heeft ghecocht ten proffytte, oerboor ende behouve vanden clooster van tgraeu zusterkens, staende by St. Jans kercke deser stede,
jeghens Jan Mazeman, filius Jans,
dat crachte van procuratie hem verleent van weeghen Adriaen van Hille filius Roberts Doude, woonende binnen Ypre, de zelve procuratie ghepasseert voor burchmeesterss ende schepenen deser stede in date vanden xviij mey 1615 hier ghezien omme te weeten
eene erfve groot xxij – *22* - roeden lants ligghende op de couttere deser stede,
aboutterende noorden de zelve couttere,
van oosten Jan Annoot,
van zuuden Gheleyn Diedeman
ende van westen tlant van tvoorseyde clooster,
affschedende met twee paelen staende ten zuut ende noordthende,
belast met coutterrente jeghens den heere

ende dit al omme Ij schele parisis te godtspennynck,
ende van principaelen coope de somme van tzesthien ponden parisis,
byden voorseyde vercooper tzynen contentemente ontfaen,
passerende midts desen de moeder van den voorseyde convente dannoff quictancie absolute
Staende tzelve lant noch verheurt anden voorseyde Annoot tot Baefmisse naestcommende
wesende **den hommelblock** daer inne gheplant ten proffytte van de voorseyde moeder te
hunnen byden vercooper de heerlicke rente tot baesmesse voorschteven
ende zal de zelve moeder proffitteren de helft vande heure vanden loopende jaere
Aldus ghehalmpt met erfve opden xx july 1615
Present burchmeesters ende schepenen

1 augustus 1615- Ommestelling voor de schipvaert – Resoluties B – SAP 468

Gheresolveert byde voorseide bailliu, burghmeesters, schepenen, raeden ende notable
Omme de stede t'ontlasten van eenighe schulden ende lasten
daerinne men nu de zelve belanct vynt
ende oock middelen te vynden omme te betaelen 't werck clevende ant theffen ende verwaesen vande schipvaert vande Heecke tot in d'Ysere –
te doene **eene ommestellynghe** ten laste vande ghemeene inzetenene vande stede ende jurisdictie van zulcke somme ende portee als bedraecht de voorgaende laetste ommestellynghe gheaccordeert upde xxjste maerte laetstleden
ende dat opde zelven voet
waermede men oock betaelen zal drie jaeren verloop van rente van xxij pond grooten by jaere gheaffecteert upde oude dobbelen impost van Vlaenderen - competeerende diversche persoonen, omme dat overleet werde payement van drie van neghen jaeren verloop van de zelve rente ontfaen by **Achilles Spronckhoff**, de commis van Brugge waermede de stede den zelve Achilles betaelynghe ghedaen heeft in mynderynghe van meerder somme hem competeerende by appointement met hem ghemaect van zeker doorgaende proces opden xxijste april xvjc xiij
actum den jste ougst xvjc xv

1 september 1615 – Een zwart reghelde coeye - SAP 396 - Folio 185 verso

Robert du Brulle compaererende in persoone –
verbyndt in handen vande weduwe van **Jaecques Lecroix** zyn persoons ende alle zyne goedynghen - muebles ende inmueble - gheene ghezondert nochte ghrereservert –
metgaders eene zwart reghelde - *gestreepte* - coeye ende drie jaerlynck calvers
ende dat in verzekerthede ende bewarenesse van een jaer landspacht van vyf ghemeten ofte daerontrent landts ligghende inden Hamhouck deser jurisdictie –
inde hofstede daer de voornomde wedewe nu woont met zeker deel in den woonhuuse - vallende te meye 1616 naestcommende –
bedraeghende zes ponden grooten vlaemsch –
omme byfautle van betalynghe de zelve somme daeranne te verhaelen ende recouvreren al volghende de costume deser stede in ghelycken gheuseert
Actum present Andries Rebault vervanghende Pieter van Daele schepenen
desen jste september zesthien hondert achtiene

9 september 1615 – Oprichting Klooster Sint Sixtus -

Uit De IJzerbode – januari 1973 Robert dubrulle comparerende in persoone verbyndt in handen vande weduwe van Jaecques Leroix zyn persoons ende alle zyne goedynghen Etc.
Het St. Sixtusklooster te Westvleteren werd gesticht door **Gilles de Latre** van Roesbrugge-Haringe

De Birgittijnen
Omstreeks 1540 verkregen **Florent de Latre**, heer van Beaupré ende Loelinghem en zijn echtgenote **Joachima van Berthen**, meerdere eigendommen in onze streek. Daartoe behoorde ook een herenhoeve, met uitgestrekte landerijen, te Haringe. In 1584 kwam Jan de Latre, zoon van de vorige, dit domein betrekken en toen kreeg het de naam Latershove.

Nog steeds bestaat Latershove, het is thans bewoond door de Heer Henri Louwagie, die in smeedijeren letters de historische naam op zijn huisgevel heeft aangebracht. Er is aan deze hoeve en aan de familie de latre een hele geschiedenis verbonden, die we in een vn de volgende nummers eens uit de doeken zullen doen. Een lid van deze familie, Guiles de Lare, afkomstig van Roesbrugge-Haringe, werd priester en kwam in deisnt van Mgr. Hennin, bisschop van Ieper. Met twee gezellen trok hij omstreeks 1610 naar het gebied van het oude St. Sixtusklooster om er als kluizenaar te leven, in kleine zelfgebouwde hutten. Toen zij daar enkele jaren verbleven, ondernam de Latre de verre reis naar Rome, om toelating te bekomen tot het oprichten van een klooster op het gebied van St.-Sixtus en aan te sluiten bij de Orde van de Brigittijnen, gesticht in 1344 door de H. Brigitta van Zweden.
Rome was akkoord, amar onder voorwaarde dat de toestemming werd verkregen van de bisschop van Ieper. Die toestemming werd verleend op 9 september 1615. Gelukig en met de grootste plannen bezield werd de hand aan het werk geslagen en een kloosterhuis en een kerkje opgetrokken, zij het met bescheiden middelen.
Bina een eeuw later, in 1706, werd het eerste klooster volledig herbouwd. Intussen had de abt van Ter Duinen op 22 augustus 1630 een oppervlakte van 3 à 4 gemeten aan de West-Vleterse monniken afgestaan.

30 september 1615 – Jan van Eede krijgt een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwkerk - SAP 396 - Folio 180 verso

Compareerde in **persoone Jan van Eede filius Jans drapier ende Mayke**n zyne huusvrauwe - kennen ende belyden wel ende deuchdelick vercocht te hebben an **Jacob Roelens - Franchois Keerne ende Dieryck Spetebroot** als **kerckmeestes vande kercke van Onse Lieve Vrauwe** binnen deser stede –
ten desen present ende accepterende ten proffyte vande voornomde kercke eene erfvelicke losrente van twaelf ponden parisis by jaere - den pennynck zesthiene –
voor de somme van zesthien ponden grooten vlaemsch byde vercoopers harlieden contentemente ontfaen -
inneghegaen zynde den ijde meye laetstleden –
wannof teerste jaer vallen ende verschynen zal den ijden meye nastcommende int jaer xvjc zesthien ende alzoo voorts van jaere te jaere - eeuwelick ende erfvelick ghedeurende -

emmers totten effectuele lossynghe van diere –
die zal moghen gheschieden tallen tyden alst de vercoopers haerlieder hoirs ende naercommers ofte andere cause ende actie hebbende ande naervoghende hypothecque – goet dyncken zal –
al teenen payemente - midts oplegghende de voorseide captiale pennynghen mette verloopen van dien naer rate van tyde in goeden ende ghepermitteerden ghelde -
verbyndende daerinne –
een huus ende erfve staende up de Casselstraete binnen deser stede –
abouterende van noorden Robert Borry - van zuuden Quintin Labeau - van westen Franchois van Beveren ende van oosten de voorseide Casselstraete -
Item noch de helft van acht ghemeten hofstede met alle de groene ende drooghe cathelen daerup staende ligghende inden Hamhouck deser jurisdictie -
daer Sachariuas vandenberghe nu woondt –
danof dander helft competeert Franchois van Beveren ende andere –
wesende tvoornoemde huus ende erfve van te vooren belast met zyn advenant in eene ervelicke losrente van vier ponden grooten by jaere - den penninck zesthiene - ten proffyte van Ghelaude de Muelenaere
Actum den laesten septembris 1615 -
Present Jan Fobert - Andreis Rebault - Jan Bollaert - Jaecques Wyts ende Frans Widoot - schepenen

12 oktober 1615 – Huidevetterie in de Leverstraat – Halmen

Ten halmdaeghe xij octoer 1615 ter presentie van Guilleaumes Floor burchmeester, Fobert, Doene, Rebault, Daele ende Roode, schepenen

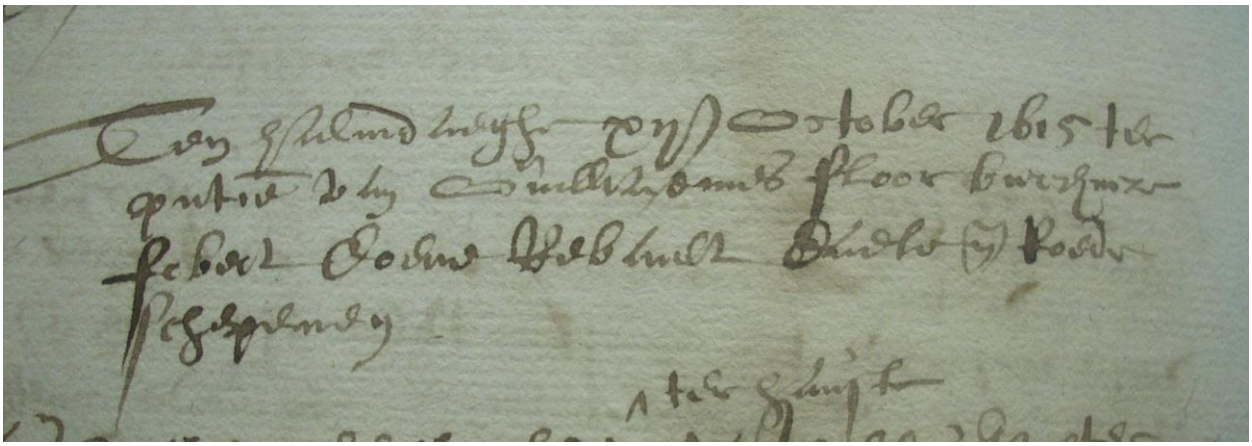

Jan Folcke
heift ghecocht jeghens **Christiaen Mannen ende jeghens Tanneken** zijne huusvrauwe
een huus mete alle zijne toebehoorten, mortelvast, naghelvast ende cavelvast
toedien alle tghonne dat den ambacht vande huwetterye aengaet als cuupen, calckpidt, plankiet, steenen, stallen ende mueren staende inde Leverstraete deser stede aldaer den cooper jeghenwoordelick woont metter erfve onder ende achter tvoorseide huus, ligghende alzoot jeghenwoordelick afghestopt es van zuuden ende oosten de schipvaert deser stgede – van westen de voorseide straete – van noorden thuus ende erfve van kaerle van Renyghe
toedien cedeert de voorseide vercooper zulck part ende deel als hem **competeert inde oude schuersemuelen** te weeten tmaelen van zes zacken in elck keer –

tvoorseide huus ende erfve es ghelast met zijn advenant in heerlicke rente int thofmanschip van Amiens – competerende den heere desr sede
vorts zuuver goedt ende onbelast ende dit al omme xxiiij schele te godtspennynck
Item vier dobbel duceten voor tsvercoopers huusvrauwe metghaeders xviij pond parisis te lyfcoope al tscoopers laste ende vorts voor principael de somme van twee hondert ende vichtich xxij groten vlams te betaelen ter erfvachtigheyt ondert ponden grooten ene vorts vichtich ponden grooten van jaere te jaere afghaende paeiementen dannoff teerste jaer expireren zal den xxvj novembre xvjc xvj
Aldus ghehalmpt over erfve den xij octobre anno 1615

12 oktober 1615 – Nog een huis in de Leverstraat – Halmen

Gheraert van Marassche heift ghecocht jeghens Andries Masseles tzeste deel vanden huuse ende errfve alder de voorseide Gehraert woont inde Leverstrraete deser steede, morgelvast, naghelvast ende cavelvast ghemeene metten cooper commende de gheheele erfve tot vooren ter strrate achterwaert tot idne beeke – ghelast met tsheeren rente als van ouden tijden – vorts zuuver goedt ende dit al omme ij schele parisis te godtspennynck metghaeders iiij pond parisis te lyfcoope – tscoopers laste ende vorts voor principael de somme van zesthien ponden grooten vlams voor welcke somme den cooper moet verkennen rente van twaelf ponden parisis tsjaers den pennynck xvjde
Die hij zal moghen lossen te drye paiementen welcke rente zal cours beghinnen hebben te Ste. Lucas daeghe 1616
Belovende daer van den vercooper te doen passeren rentebreif in forme ende der inne verbynden de helft van tzeste vande voornoemde huuse, erfve ende catheylen
Aldus ghehalmpt over erfve dach ende daete voorschreven

13 oktober 1615 – Contract langstlevende - SAP 396 - Folio 189

Comparerende in persoone **Guillaumes Fossaert** ter eender zyde –
Ende **Perone de dochtere van Frans Oudtoore zyne** wettelicke huusvrauwe ter andere -
te kennen ghevende hoe zy comparanten ut zonderlynghe ende muteele liefde ende affectie die zyt tot elcanderen zyn draghende -
elcanderen ende den eenen den anderen - by vorme van vercleedynghe - ravestissement[3] ende verschoonynghen up ghedreghen ende ghejoont hebben -
beede haerlieden leven ghedeurende tgebruuck ende usufruuct[4] van een huuseken by hemlieden in huwelicke ghecocht
jeghens Gillis de Roode - staende in Onse Vrauwe Cruyce deser stede op de erfve vande zelve kercke -
daer zy jeghenswoordelick inne woonen - omme byden lancxlevende van hemlieden beeden tzelve huus te bewoonen - ghebruycken ofte anderssins zyn proffyt daermede te doene totten daghevan zyn overlyden ende hienaer verdeelt ende ghepartagiert te zyne tusschen de ghemeene hoirs ende aeldynghen van beede de voorseide comparanten
volghende de costume deser stede in ghelycken gheuseert
Actum present Guillauems Floor - burghmeester ende Gillis de Roode schepnene den xiij octoris 1615

13 oktober 1615 - De vernieuwing van het magistraat - SAP 435

[3] Wederzijdsche schenking tusschen echtgenooten. - WNT
[4] Usufruct = vruchtgebruik

De wet deser stede vermaect by myn eerweerde heere Guillaume de Loemele, abt van Sinte Bertins, heere temporele deser stede
up den xiijde van octobris 1615
Burghmeester vande commune - Pieter vanden Peereboome
Burgmeester vande wet - Guillaumes Rouvroy
schepenen:
Jacob Roelens - Jan Makeblyde - Cornelis Pierins - François Keerne - Jan Denys - Jan Mazeman - Jan Wyts - Jan vander Fosse - Clais Beeke - Jaecques Cauwaert

Tresorier - Andries Rebault

Raden deser stede vernieuwt ende ghecooren by myne heeren burghmeesters ende schepenen upden xix octobris 1615
Andries Rebault - tresorier - Andries Makeblyde- Guillaumes Floor - Jan Fobert - François Diedeman - Nicolais Babelaere - Nicolais vander Doene - Jan Bollaert - Christiaen Mannen - Fillis de Roode - Jaeques Wyts - Loys vande Goosteene

Quartier vanden berecht van burghmeesters ende schepenen vnaden jaere beghinnende den xxvste octobris 1612
1° Guillaumes Rouvroy - François Keerne - Meester Jan vander Fosse
2° Jacob Roelens - Jan Denys - Clais Beeke
3° Pieter vanden Peereboome - Cornelis Pierens - Jan Mazeman
4° Jan Makeblyde – Jan Wyts - Jaecques Caura

Gillis de Roode ende Christaien Mannen - Refectiemeesters vanden voorleden jaere zyn ghetauxeert by wetten ende raeden over haerlieden gaige ordinaire - elck xij pond parsiis ende toedien ten regarde vande lastighe wercken ten zelver jaere ghedaen elck xlviij pond parisis comt tsamen - cxx pond parisis

Nicolais Babelaere als contrerolleur vanden voorgaenden jaere is ghetauxeert byde zelve wetten ende raeden xxiiij pond parisis
Den zelven Babelaere ter cause van tpreteren ende gaugieren vane wynen ende bieren ten zelver voorgaende jaere ghevent ende ghesleten inde heerberghen es ghetauxeert - xij pond parisis
Gheordonnert den zelven Babelaere int preteren vande zelve wynen ende bieren den tresorier tadsisteren tallen tyden dies verzocht zynde

Notable deser stede ghecooren by burghmeesters ende schepenen ten voorseide daghe
Pieter van Peerboome, burghmeester vande commune - François de Schottere - Pieter van Dale - Nicolais Tlam - Jan Berteloot - Ghelein Diedeman - Dieryck Spetebroot - Maillaert vande Goosteene - Jan Bouve - François Pierens - Jan Questroy - Jan Folcke de jonghe - François van Beveren - Jaecques Melis - Jan van Damme - Jacob Verslype Jacob de Berch - François Folcke - Renault Meerlebeck - Boudewyn Beuten de jonghe - Jan Maerten - Caerle van Renynghe - Clais de vos - Ghelein van der Maerle

18 oktober 1615 – verpachting van de stederechten – SAP 435 – folio 43

Verpachtynghe vande stederechte vande calcyde, ghebranden wyn, azyn ende seysere,

voor den tyt van een jare innegaende xviijde octobris 1615 ende expirerende xviij octobris 1616
ghedaen present burghmeesters ende schepenen opden xxvj octobris voorseit

Den pacht vande calcyde es naer instellynghe ende diversche verhooghynghen ghebleven up Pieter de Reckemaekere by lij pond parisis
Den pacht vanden ghebranden wyn es ghepacht by Jan vande Goosteene op iiijxx x pond parisis
Den pacht vande assyse op de azyn es ghebleven up Anthoine Cathoire voor de somme van xlix pond parisis
Den pacht vande assyse upt seysere, meeyken ende clarette es ghebleven up Jaecques Vasseur up iij pond parisis

15 oktober 1615 – De nieuwe stede - pestweide – St. Andries verhuurd - Subalterne wetten

Pieter van Neufville heeft in goeden titel van heure ende pachte ghenomen jeghens burghemeesters ende schepenen deser stede,
eenen gersbilck ghenaemt **de nieuwe stede,**
liggende van oosten jeghens het landt vande kynderen Christiaen Zannekin,
van zuuden Nicolais Cambray,
van westen de beeke
ende van noorden den vyvere van ste. Bertins met de houvers ligghende rontomme,
den zelven vyvere, ende dat eenen tyt ende termijn van neghen jaeren innegegaen zijnde ter half maerte xvic veerthiene
voor de somme van thien ponden parisis by jaere,
vallende altijts ten half maerte in elck jaer
met conditie dat de stede zal moghen taen henwaerts trecken
ende ghebruycken den voorseyde gherstlant
in tyden van de contagieuse ziecte
omme pesthuusekens hierop te stellen zonder afslach van pachte,
ende indient gheviele datmen den voorseyde vyvere
ghedeurende desen pacht quame te verwaesen ofte vermoesen
zoo tsaemen de waese daer utte commende moghen werpen
daert gherievelickt zal connen gheschieden ende daer laeten ligghen eenen gheheelen wyntere
midts affslach van pachte naer rate van tyde
ende grootte van lande dat daermede belemert wert
zynde toedien gheconditoneert ende den voornoemde pachtere wel expresselick verboden
yemant eenighe leydynghe ofte passaige toe te laeten
ende consenteren over den voorseyde ghersbilck ende houvers,
ten waere met expressen consente van de burghmeesters ende schepenen voorschreven,
ghereserveert alleenelick de 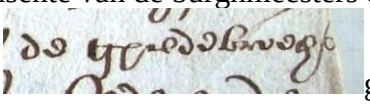 ghildebroeders vande ghilde van Ste. Andries deser stede ende andere ten regarde vande zelve ghilde aldaer van doene hebbende
actum ten camere
den xvde octobris svic xv

22 oktober 1615 – De huur van een brouwerij in Elverdinge

SAP120C - nummer 102

Extraict van proceduren vut trolle van arresten onderhouden voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
upden xxijste octobris 1615
Jan van Dickele ghearresteerde verweerder verboorcht met **Willem de Snepere contra Jan Loys heescher** tenderende t'n fyne dat den
verweerder hem mainteneren ende don jouysseren vande heure van **eene brauwerie** staende ende gheleghen inde prochie van Elverdynghe al volghende den pachtbrief danog wesende - staende met heesch van costen - copie Winenbroot ter ferie

Ghedient van andwoorde - copie Ellieul den vde novembris 1615
gheient van copie Winnebroot - actum den xijde novembris 1615
Dieryck Loys constitueert hem boorghe over den heescher ende meerders op duplicque - avtum den xix novembris 1615
ghedient van duplicque Ellieul den xxvj novembris 1615
ghedient van triplicque copie Wionnebroot den vijde january 1616

Den verweerder voldoende sheesdcher verzoucke by triplique ghedaen heeft ghepreesteert den eedt de calminia ende te dienen van triplicque ten pricnpale ten
naesten op verstekynghe - actum den xiiijde january 1616
Versteken midts purge ten naesten - actum den xjste febraury 1616
verdereghen ende int advys - actum den xvij february 1616

Antwoorde omme Jan van Dickele, verweerder contra Jan Lois heescher
ghegheven den vde novembris 1615

Burghemeesters ende schepnene voor recht te doene admitteren beide partien ter preuve ende verirficatie van haerlieden faicten by ordre ende over recht -
actum den xste novembris 1616
Gheconsenteert den heescher by Winnebroot procureur vanden verweerder letteren requisitoire.
Ghedient van salvatien par verweerder ende verdreghen par Elleliel over den heescher ende in rechte - actum vj july 1617

voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
ghezien by Jan van Dickele verwerder den heesch tzynen alste ghemaect by Jan ois heescher - arrestnt ende daerup procederende -
zecht tnaervolghende:
Inden eerten kent den verwerder dheescher verheurt thebben de brauwerye in questien naer den inhouden vande pachtbrief dannafrf wezende.
Welcken volghende den verweerder ghegaen es met dheescher ssdaechs naer Ste; Bvodach laetsleden wezende ijde septembris 1615 binnen
de prohcie van Elverdinghe totter brauwerye in questien met meenynghe van dheescher aldaer in te stellen ende van zijne heure te doen jouysseren.
Alwaer ghecommen zynde, was de weduwe van Wylent Guilaume Verzypre ghereet dheescher te laeten tghebruuck vande voorseide brauwerye.
nemaer allzoo de zelve weduwe te vooren niet en hadde verhoort vande voroseide rumynghe vutter voorseide brauwerye, heeft de zelve weduwe grootelick
gheclaecht an de heescher dat zy zoo pedestantelick - stante pede - moeste rumen zegghende ande heescher dat zy noch een moudt hadde

ende biddende ande heescher omme inde brauwerye in questien te moghen blyfven van smaendaechs daernaer in veerthien daeghen omme middelertyt tzelve
moudt te moghen verbrauwen - twelcke dheescher gheconsenteert heeft - hebbende de zelve weduwe dheescher alsdan oock toeghelaeten alder ghedeurende
de voroseide vutstel zijn houddt te moghen brynghen.
By welcke dispositie - te weten dat dheescher de voroseide weduwe ghegheven heeft tytdt zoo voroseit es omme vut de voornoemde brauwerye te rumen -
blyct naerctelick dat den zelve heescher ghestelt es gheeest in joyssance bande brauwery in questien ende dat hy van tghebruuck vande zelve
brauwerye te vreden was.
Zynde oock te noteren dat de voroseide weduwe ten expieren vande voorseyde tydt beloofde in te doen een halfve tonne biers ende dheesche eene
seysere omme aldanne de prys vande alaeme inde brauwerye in quetien te ontfanghen.
Welcke dach byden heescher an den verwerder gheprefiguert es gheeest omme de voorseide pryzie te commen zien gheschieden.
Oock mede es warachtich dat ten oorseide daghe nar Ste. Bavo dach laetsleden den verweerder met dheescher keerende vande voorseide prochie van Elverdinghe
naer deser stede - den verweerder ghezeyt heeft ande heescher dee ofte derghelycke woorden - nu kennick u voor pachtere ende ghy ghelt my
nu daghelicx thien ofte elf schellinghe parisis twelcke dheescher ghekent heeft.
Ende alzoo den verweerder en voorseide ghelimiteerden maendaghe ghecommen es dheesher vuthaelen omme te trecken naer de voorseide prochie van
Elerdingheomme de pryzye vande brauwerie in questien te doen, heeft dheescher den verwerder doen aresteren omme jouyssance vande
zelve brauwerye, hyoewel te premature.
Te meer midts dat den zelve maendach - als wanneer dheescher ghearresteert was - by deheescher den verweerder ghestelt ende ghegheven was
zoo voroseit es ende oock dat dheescher ghestelt es gheweest in jouyssance vande zelve brauwery in quetien - twelcke blyct vut de voroseide
sheescher dispositie vande brauwerye in qustien.
Mids welcken den verwerder concluderende tendeer ten fyne dat dheescher by ulieden heeren sententie diffinityfve ende over recht
ghewyst ende verclaerst wiert in zyn arrest sverwerders alst als wesende te pe'mgature ende onghefundeert te zyne neit ontfanghelick ende
den verweerder dannaff abolverende ghecondemneert wert inde costen van de processe, schaden ende itneresten vutterlick zynde in ende up als inplorerendet
noble ende benigne officie metghaders de wyze ende voorzienighe discretie vande juge - preuve daer die dient etc.

Duplicque omme Jan van Dickele - 26 november 1615
Inden eeersten blyft ende persisteert den voornoemde verweerder by zyne voorgaende andwoorde fynen ene concusien daerby ghenomen - sustinerene daerinne wel
ghefundeert te zyne nietjeghenstaende sheecher replicque ter conrartien.
Zonderlinghe dat tarrest ghedaen ande verwerder es te premature ghemerct den voorseide den verwerder ten daghe als het voroseide arrest ghedaen was dach
gheprfiquert hadde omme het vrauwalaem - wanaff de joyssance alhier verheescht es - te zien pryzen.
waeruppe den verwerder verzouct recht by ordre
Daertoe vogende dat den voronoemde heescher ghestelt es gheweest in libre ghebruuck vande brauery in questien twelcke ghebleken es byden dispositie

ghedaen byden heesher - zoo hy kent byden ijden artickel van zyne replicque - jeghens de wedwe Guillaume Verzypre zoo voroseit es.
Zonder dat den verwerder oynt consten ghegheven heeft ande voroseide weduwe omme te blyfven inde brauwerye in questien zoo dheescher
ten ijde ende ix artickel van zzyne replycke psoeert.
Solverende den verwerder tsurplus van sheescher replcicque met loocheynghe inpertinent ende non admissive.
Mids welcken den verwerder concluderende tendert als tanderen tyden in ende up als i-nploerende tnoble ende benigne officie van de juge.

intendit omme Jan Loys verweerder jeghens Jan van Dickele - verweerder dienende voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
iiijde february 1617

Inden ersten ghevraecht hem dheescher in tinhoudt van zyne schriftelicke voorgaende ghedient den zelve employerende alhier voor preuve.
Zynde tot preuve ende verificatie ande zelve sheeschers intentdit beliefve ulieden heeren tondervraghen den persoon alhier ter marge staende - Guillaume
Debul - of niet warachtich en es dat hy mee gheweest heeft tot Elverdinghe met dheescher ende verweerder als wanneer tyt ghenomen was
ende de voorgande pachteresse ghegheven zoo by deene als by dadnere van veertien daghen als wanneer zy beloofde vut te gane ende vermocht
ondertusschen den heescher zyn hyout int hof vande brauwery te bringhen ende was tzelve zoo byden heescher ghedaen duer die conditie ende anders niet
ende zyn zoo ghezaemndelick naer Poperynghe ghecomen - te weten dhescher, den verwerder ende dzen ghemargineerden.
Item ten zelven daghe dheescher vande verweerder ghescheeden zynde dat het zoontgen vande voorgaende pachteresse es ghecomen van Elverdinghe
tot anden heescher hem te kennen ghevende dat zyne moeder hem ghelast hadde te zegghen dat hy hem op het incommen vande brauwerye niet
verlaten zoude dat zyn moeder niet rumen zoude dat hy hem niet poosten
zoude eenich hout binden hove te brynghen by dat de zelve pachteresse noch eenen pachtbrief ghevonden hadde daer by zy noch heure hadde van tgoet
in questien.
Of hy niet meer en is gheweet met dheescher tot F-Godewaersvelde als dheescher hem verweerder tzelve te kennen gaf.
Item of niet warachtich en es dat den verwerder darnaer ghecomen es tot Poperinghe alwaer hy zeer verwodnert zynde vande zelve pacht -
zeyde haer gheen pacht ghegheven thebbende dan met reserve van dar vooren borghe te doene.
Ende int cas van borghe by de zelve pachtersse te vermoghen - zeyt hy verwerder - zodner by dhescher tzelve te accepteren -
dat hy dheescher een half jaer pacht schyncken zoude zoude voor zyn interest zonder nochtan tzelve gheeffectueert te zyne.
Ende oft niet warachtich en es dat dheescher naerdien es ghegaen met Pieter Ellieul, notaris, tot Elverdinghe an hem verzouckende protest
ghedaen te hebben van costen, schaden ende itnersten t verhalen - ende zoo hy te raede zyn zoude int cas vande zelve weduwe niet te willen rumen

ende de weduwe niet huus vyndende heeft haer dochterken ghezeyt dat haers meoder intentie niet en was te rumen nemaer aldaer te blyfven vut crachte
van haren pacht.
of hy niet en heeft ghezyen dat te dien tyde een slot ande hofbaille ghemaeckt was, daer te voroen gheen gheweest en hadde.
By al twelcke tinfereren doet dat gheen apparentie en was van eenighe prise te connen gheschieden ten tyde by den verweerder, heescher ende voorgaende
pachtersse ghestelt - midts de zelve pachtersse ten daghe an tstellen van dien heeft danaf ghereselveert
ende te kennen ghegheven den dach niet te houden noch van daer te willen rumen daerby tstellen van de zelve dach gheinterumpeert was ende dheescher op
zyn gheheel hem by jusititie te voorziene zoo hy ghedaen heeft.
Ende al waert dat dit noch al cesseerde dat neen, ghemerckt hy verwerder den heescher niet en hadde ghestelt in possessie
noch den dach dar toe niet wetelick ghenomen hadde - nemaer alleenelick by vriendschap ende verwilighte ande weduwe die - an mesme instant - tselve
weder zeyt heeft ten wel weten vande verweerder en can tarest niet erstan worden te preature ende zonder fundament ghedaen te zyne midts
tzelve maer en es gheden ten fyne den verweerder dheescher zoude instellen ende mainteneren in zynen pacht - zoo hy volghende t'iinhouden vande pachtbrief
ghehoduen as.
Twelcke indien hy naer 'tarrest ghedaen hade en zoude gheen nood gheweest hebben van dezen noodeloozen processe.
Twelcke concluderende.

Guillaume Debul, heerberghier int Gouden Hooft deser stede - oudt xlvj jaren ofte daerontrent - oorconde gheachvaert ende gheexamineert upden voorseide intendit hem voor ghelesen, zecht ende affirmeert by eede t'inhout vanden zelve intendit inden vormen ende manieren warachtich te zyne,
ghereserveert aleenelick dat hy gheene memorie en heeft van t'inhout an tzeste artickel van dien - Sluytende daermede zyn depositie -
Present Pieter van Peerebome burghmeesters ende Frans Pierens, schepen - den iiijde february 1617

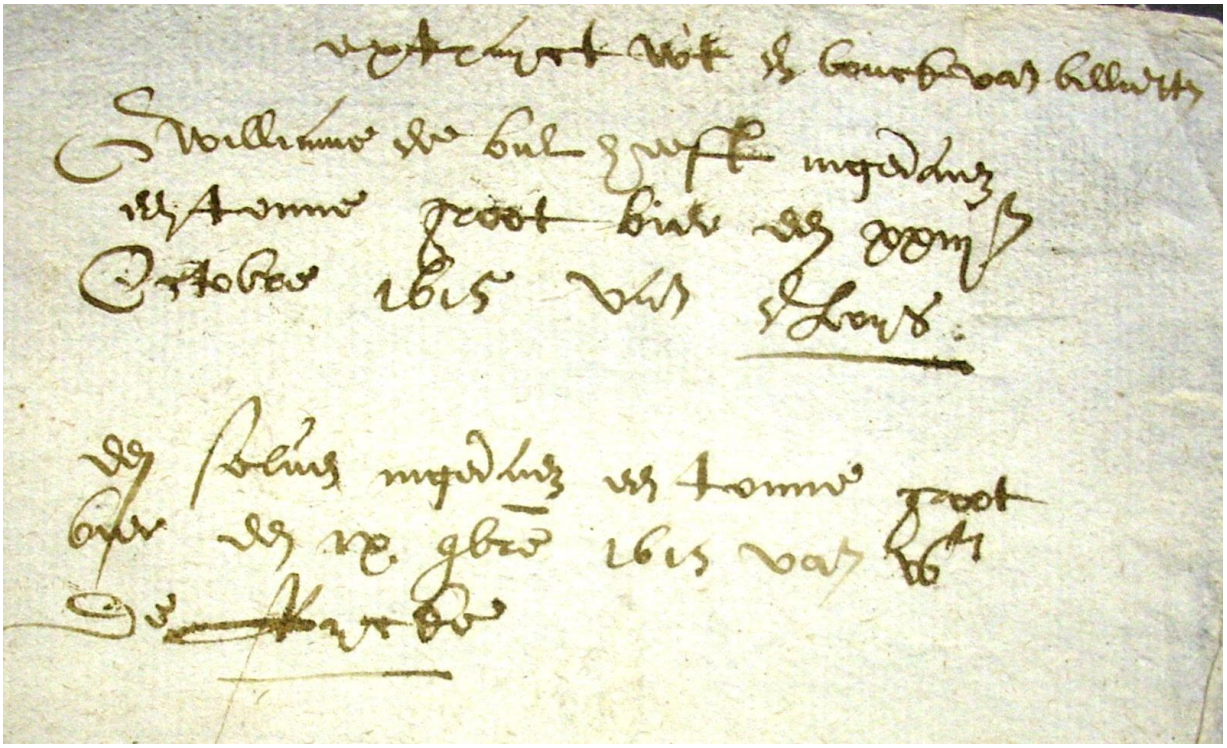

24 oktober 1615 – Verhuring van Sint Joris door de abt aan Jaecques Vasseur - Renten

Compareerde en leurs personnes venerable le seigneur et reverend père en dieu Monseignuer **Guillaume de Loemele,** abbé de l'église et abbaye de St. Bertin - Comte d'Arcques
Seigneur de cette dicte ville d'une part
Et **Jaecques Vasseur et Christienne sa femme**
par celluy son mary aveque sensuit den son que devenent authorisee d'aultre
lesquelz **Jaecques et Christine** sa femme et chacun deux recognement comme ilz font par cestes avoir prin dudict Seigneur abbe a tiltre de ferme et louage une sienne **Hostellerie nommé St. George** aupres du grand pont dudit Poperinghe avecq le fond heritaige et estables y appendant comme elles est presentement **bastie et erigee de nouveau** et ce pour un temps et terme de trois, six ou noeuf ans ensuivans
celuy haultre l'option desquels *prenderons desguels* la premiere annee commencera le premier jour de may xvjc xvi prochainement
venant et echevu au pavere terme en l'an xvi c xvij
Avecq recognoissent lesquels prendeurs avoir poind du dict seigneur a semblables tiltre de ferme et louage trois quartiers de prez ou environ a schavaire le lieu comme il est gisant aupres de la rivière derriere la tannerie nommé le ceigne
… *Le cygne = de zwaan*
Pour le terme desdites etre tout ensembles pour la somme de trente livres de gros panan francq argent moyenant et a condition que lesquels prendeurs payeront comptant sans diminution de lenodict rendaige
tout audict seigneur que a ses religieus deux doubles dunutz
et trois albertins en espece
et oultre ce au prevost de ceste dit ville
prestement pour les trois premiers ans de ce bail
iiij xxj pond pareille somme a lentre de la iiij annee

et aultre pareille somme de iiij xx pond parisis a lentree de l'an vijde annee de ce present bail pour le vin dudict prevost estant encore conditioné que ledict Sieur bailleur sera tenu de faire accomoder devement ladite hostellerie de verrieres – *glaswerk-* , bancqs et tables
Et en la cuisine une dresse au raisonable contentement desdits prendeurs si aurant aussy lesdits prendeurs la joyssance du lieu qui a servi jusques ores pour **la warrandise des bayes laquelle ledite seigneur bailleur sera transporter ailleurs** affin que lesdits prendeurs sen puisent fermir pour estables ou aultrement selon qu'ils trouveront convenu
et au cas qu'ils voulfissent user de la faculte quils ont de renuncher a ce present baille au bout des trois ou six ans
ilz seront submis et promettent en faire adverteure judiceile au commechement de la troiseime ou sixieme annee de ce bail
Et seront lesdits prendeurs tenuz d'entretenir touttes les verrieres, tables et bancs de la dite maison sans diminution dudit rendaige ne fut quequi incursion des soldats, tempeste extraordinaire ou foudre du ciel - elles venoent a estre rompues que ne sera aleur charge faict et recogneu
pardevant Pieter van de Peerebome, bourghmaitre de la commune
le xxiiij d'octobre xvjc xv

27 oktober 1615 – Het nieuwe magistraat – Halmen

Nieuwe halmen opgeschrven beghinnende Ste. Lucas daeghe 1615 zynde alsdan in tcollegie vander wet ghestelt Pieter vande peereboome, burchmeestrs vande commune, Guillaume Rouvroy, burchmeester vande wet, Jacob Roelens, Jan Makeblyde, Cornelis Pierens, Franchoys Kerne, Jan Denys, Jan Mazeman, Jan Wyts, meester Jan vander Fosse, Clays Beeke ende Jaecques Cauwerck, schepenen

26 oktober 1615 – Verkoop uit Leiden – Halmen

Jan Bouve heift ghecocht jeghens Jan Dierycx voor hem selffs
Item jeghens den zelven als machtich by procuratie over Franchoys Dierycx, zijnen vader, zo veele alst by leven aengaet den voorseide Dierycx f. Pieters op de naerschreven vercochte partyen als in huwelick ghehadt hebbende Katheryne Canin van wiens zyde de ghoedynghen ghecommen zyn de zelve procuratie ghepasseert voor burchmeesters, schepenen ende raeden der stede van Leyden in tgraeffschap van Hollant in daete vnden xvj octobris 1615 – den zeghel van zaeken der voorseide stde daer op ghedruckt in groenen wasse ende ondertekent van Bauchem heir ghezyen
Inhoudende bet voorts de zelve procuratie dat de voornoemde Franchoys als vader van zijnen kynderen deze vercoopynghe aggreert ende consenteert decerende toedien zyn recht van byleven als voornoemd.
Item noch jeghens den zelven Jan Dierycx, als broeder van zyne broeders ende zusters achterlaeten weesekynderen van de voornoemde Katheryne Canin, hemlyeder moeder, inschelycx de naergheschreven vercoopynghe anden voorseide Jan Dierycx gheconsenteert by Steven Canin, copman moederlick oom ende Bernaerdus de la Faille,
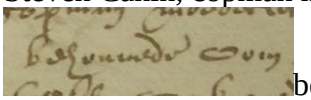
behoumede oom
Als ghestelde voochden over de voroseide weesen oock mede met consent ende aggreatie vande heren vander weserye der stede van Leyden – blyckende by opene briefven van procuratie hier ghesien ghedateert vanden eersten october 1615 den zeghel vande weescamer daer op ghedruckt in groenen wasse ende ghetekent Paulus Stock te weeten vier lynden

ghestlandt ligghende inden Hagheberthouck ghenempt volderbilck, streckende zuut ende noort – d'oostzyde de Reneghelstraete, tzuuthende Andries Schoonaert, de westzyde Franchoys Kerne – tnoorthende lampsen de Radt – zuuver goedt – voor zuuver ghelt – ende dit al omme xij pond parisis voor de kercke van Ste. Bertens haer toegheleyt deur diverssche verhooghinghen
De rouper en de schrivere elck xxv schele
Item zes pont parisis te lyfcoope
Toedien viij pond parisis voor de weesen metghaeders noch iij pond parisi voor den disch van Onse vrauwen
Al tscoopers laste ende van principaelen coope als opden voornoemde Bouve ghebleven naer dieversche verhoghinghen op veertich ponden grooten vlams de voorseide partye met alle de groene catheylen daer op staende te beaelen zuuver ende ghereet ghelt metten halme
Tselve lant es vut pachte te baefmesse 1616
De loopende jaerschaere beloopende xx pond parisis tscoopers proffytte
Vorts de vj pond parisis ghewonnen by jan de Bert als hooghste instelder metsghaders dese wettelycke passerynghe ten laste vande vercooper
Aldus ghehalmpt over erfve
Dach ende daeete voorschreven.

31 oktober 1615 – Meersseman versus Samuel De Backer uit Leiden – Renten SAP 396

Compareerden in persoone **Jacob de Meersseman ende Christyne** zyne huusvrauwe ten naervolghende zaken byden zelven haeren man thaeren dancke gheauthoriseert ter eender zyede
Ende meester **Samuel de Bachere filius meester Andries** als machtich by procuratie speciale over den zelven meester Andries zynen vadere, ten andere
Te kennen ghevende hoe dat den voornoemde **Jacob** proces gheintenteert hadde by verboode voor burghmeesters ende schepenen deser stede als heescher
jeghens ende ten laste van **Jan Fobert** als agent over den voornoemde meester Andries tgarrandt anneghenomen hebbende over **Joos Bortier** ende in die qualiteit verweerder hem opposerende jeghens tvoorseide verbodt
daerby den heescher ghetendeert ende gheconcludeert hadde ten fyne
den verweerder hem verdreghen zoude van tghebruyck ende possessie vander helft van zeker behuysde hofstede met ghelycke helft vande groene ende drooghe catheilen daerop staende gheleghen inden Haghebaerthouck deser jurisdictie –
groot acht ghemeten landts ofte daerontrent –
ghemeene metten voornoemde meester Andries byden verweerder in zyne voornomde qualiteit als agent over den zelve meester Andries ende tzynen proffyte ghecocht jeghens Andries Wyts - hem qualifierende voocht vanden heescher
volghende donterfvenesse danof ghedaen op den xxixde – *29* - july int jaer xvc iiiijxx xvj – *1596* - verheesschende toedien rekeninghe danof ghetrocken ende ghepercipiert
ende die hy noch zoude moghen percipieren, pendente lite
waerinne zoo verre gheprocedeert is gheweest als dat by sententie vande voornoemde burghmeesters ende schepenen in daeten vanden xviijde – *18* - november xvjc veerthiene den voornomden verweerder ghewesen ende ghecondemneert is gheweest
afstandt te doene vande voorseide lande in questien met rekenynghe, bewys ende reliqua vande vruchten ende proffytten byden voornoemde meester Andries danof ghehadt ende ghenomen,
midts byden heescher anden verweerder betaelende al tgonne hy verweerder zoude connen betooghen, daervooren betaelt te hebben, ende sheescher proffyte gheconventeert te zyne

metten interesten naer advenante vande penninck zesthiene met condemnatie van costen sverweerders laste.
By welcke sententie den voornoemde meester Andries hem vyndende ghequegeert –
heeft hem danof ghedreghen als appellant voor mijne heeren vanden **rade in Vlaenderen** ende tzelve zijn appeel verheffende de commissie by hem daertoe vercreghen doen bedienen **ten laste vande voornomde burghemeesters ende schepenen** ghedaechde ende den voornoemde Meersseman gheinthineerde verweerder
in de zelve zaeke naer welcken de zelve partien omme breedder cost ende proces te schuwen ende tgonne van appeele alreede gheintenteert te assopieren ende neder te legghen –
zijn met anderen deur tusschenspreken van lieden met eeren by hemlieden daertoe van wederzyden ghecooren danof vereenst, veraccoordeert ende ghetransigiert inden voormen ende manieren zoo hiernaer volcht :
Te weten dat den voornoemde Meersseman ende zyne huysvrauwe, eerste comparanten, zullen scheeden, afgaen ende renuchieren, zoo zij van alsnu scheeden, afgaen ende renunchieren van al zulck recht, cause ende actie, zoo van proprieteit als andere als hemlieden zoude moghen competeren an tvoorseide landt ende catheilen in questien,
Tzy dat zy tzelve vercreghen moghen hebben, by successie ofte ut crachte vande voornoemde sententie thaerlieden voordeele ghegheven ofte anderssins laetende danof tghebruyck , possessie ende proprieteit ten proffyte vanden voornomden meester Andries ofte de gonne die tzelve van hem zoude moghen gheproffyteert hebben, zonder byde voornomde eerste comparanten daeranne hiernaer yet meer te moghen pretenderen,
Verclaerende de zelve eerste comparanten te houden goet, vast ende van weerden de vercoopynghe vande voorschreven questieusen lande ende catheilen ende de naerghevolchde onterfvenesse danof ghedaen byden voorseide Adriaen Wyts ten proffyte vanden voornoemde meeester Andries ende dat al met conditie dat den voornoemde meester Samuel in zyne voorseide qualiteit zal volghen ende betaelen ande zelve meersseman ende zyne huusvrauwe eenen dobbelen ducaet teenen hooftcleede byden zelven huusvrauwe ontfaen
ende toedien de somme van dertich ponden grooten vlaemsch te betaelen ghereet
Blyvende oock ten proffyte vanden zelve Meersseman de vier ponden grooten by hem ontfaen van Jacob Bortier over een jaer landspacht ghevallen te baefmesse xvjc xv laetstleden metgaders oock alle de boomen ende catheilen voor den dach van hedent byden zelve Meersseman vanden zelve goede vercocht ende gheweert onvermyndert de voorschreven somme van dertich ponden grooten
Blyvende de costen by partien hinc ende zoo in d'eerste als inde tweede instantie ghedaen ghecompenseert
Is oock gheconditioneert dat den pacht byden voornoemde Meersseman ghegheven anden voornoemde Joos Bortier vande voorseide questieusen goede voor den tyt van zeven jaeren voor de somme van vier ponden grooten by jaere – danof t'eerste ghevallen is te bamesse xvjc xv laetstleden – zal sorteren zyn effect
Renunchierende beede voorschreven partien, comparanten van alle exceptien ten desen contrarie ende ghedooghende elck respectivelick int onderhoudt van dien ghevoucht te zyne
Dienvolghende hebben wy burghmeesters ende schepenen onderschreven de zelve comparanten ende elck van hemlieden byzondere daerinne ghecondemneert ende condemneren hemlieden by desen
Actum present Guillaume Rouveroy, burghmeester, Jacob Roelens ende Jan Makeblyde, schepenen
den laetsten octobris xvjc xv.

Verpachtynghe vande overdraghe te Coppernolle metten huusynghe, houvers ende elstgens daermede gaende metghaders twee gharsbilcken groot vyf ghemeten ofe daerontrent emmers zoo die gheleghen zyn ende laetst by Jan de Langhe ghebruyct zyn gheweest -
met alle de baeten ende proffyten ende emolumenten dependerende vande zelve overdraghe ende dat voor eenen tyt ende terwmyn van zeven jaere innegheghaen synde te baefmesse xvc vythene laetstleden opde naervolghende conditien
ende dat al op heerlycke ende parate executie.

Inden eersten wert den pachtere ghehouden de schippers ende cooplieden wel ende ghetrauwelcik te dienen int opwynden ende schiettten vande shaerlieden schepen tallen tyden dies versocht zynde voor den ouden ende ghecostumeerden loon
Item zal de zelve pachtere overnemen by prisie al het draeyende werck metten reep ofte reepen dienende ten voorseide overdraghe ende tzelve ten einde van zyn pacht overleveren by ghelicke prisie, baeten heffen ende schaeden betaelende
Toedien wert oock ghehouden de speye wel te bewaeren ende de spey deuren in tyden ende wylen te trecken ende openen - tallen tyden alst van noode wesen zal
omme de zelve speye dienende tot de voorseide overdraghe metghaders tzelve overdraghe houvers ende jeghenlanders te preferieren van schaede
op pene van up hem te verhaelen ende revouvreren alzulcke schade, grief ende interest als deur zyne negligentie ende onachtsaemheyt zoude moghen ghecauseert zyn.
Toedies wert den pachter ghehouden tonderhouden tzynen coste de voorseide edificien van veusten, staecken ende placken ende toedies daerup jaerelicx te doen verdecken een vyftich gleien xij palmen dicke ende te leveren alle de wissen, latten ende banderoen daertoe dienende - al zonder afslach van pachte.
Bovendien zo wert de pachtere ghehouden tonderhouden de sponden van twee houtten brugghen ligghende over de vaert ende leugenbeke – metghaeders de houvers van beede de zyden van de vaert vande spriet tot de speye vande voorseide overdraghe.
voor al tweclke de zelve pachter ghehouden wert te stellen zonderlinghe ende reseant zekere metghaeders voor de jaerelicksche prestatie van zyn pacht ter contentemente van de wetten.
inneghestelt by **Hinderyck Blick** –
xij pond parisis ter tafele ende van princpale heure drie ponden grooten by jaere
Ende nae diversche verhooghinghen is upden zelve Blick ghebleven voorde somme van acht ponden grooten by jaere
Actum ter camere present burghmeesters ende schepenen den xxxj octobris xvjc vyffthiene

3 november 1615 – De Maan op de Yperdamcouter - SAP 396 - Folio 193

Jaentgen de wedwe van Jan Verhaeghe comparerende in persoone
cedeert - draeght up ende transporteert ten proffyte oorboire ende behouve van **Pieter Cockuut** ten desen present ene accepterende
alzulck recht - cause ende actie als haer competeert an eene partie van zeven vierendeel zaylants gheleghen inden **Eeckhouck** deser jruisdictie –
streckende zuudt ende noort -
aboutterende van noorden den voetwech - van westen eene dreve ende van oosten de meersch van Jaecques van Renynghe -
metgaders een huus ende erfve daeronder ligghende upden Yperdamcouttere deser stede gheanempt **de Mane** – daer Jaspar Verschote nu inne woont - aboutterende van noorden de zelve straete -
streckende achterwaert totter erfve van Jan Jacobssone - van oosten den selve Jan

ende toedien an een vervallen ende afghebroken huus ghestaen hebbende int **Peperstraetgen**
binnen deser stede opde erfve van Vincent van Ameele
ende dat met conditie dat den voornoemde Pieter- cessionoaris –
zal vervanghen ende tzynen laste behouden ende verandwoorden alle de renten ende laste
metten achterstellen van dien daermede tvoornomde lant ende huusen belast zyn –
belovende tvoornomde Jaentgen eerste comparante danof te indemneren ende garranderen
costeloos ende schadeloos jeghens elcken ende toedien haer te volghen ende betaelen eenen
dobbelen ducat ofte de weerde van dien
Actum present Jan Makeblyde vervanghende Franchois Keerne - schepenen -
upden iijde movember xvjc xv

7 november 1615 – Mahieu Maerten vermaakt zijn gevente bieren - Subalterne wetten – folio 43 – 44

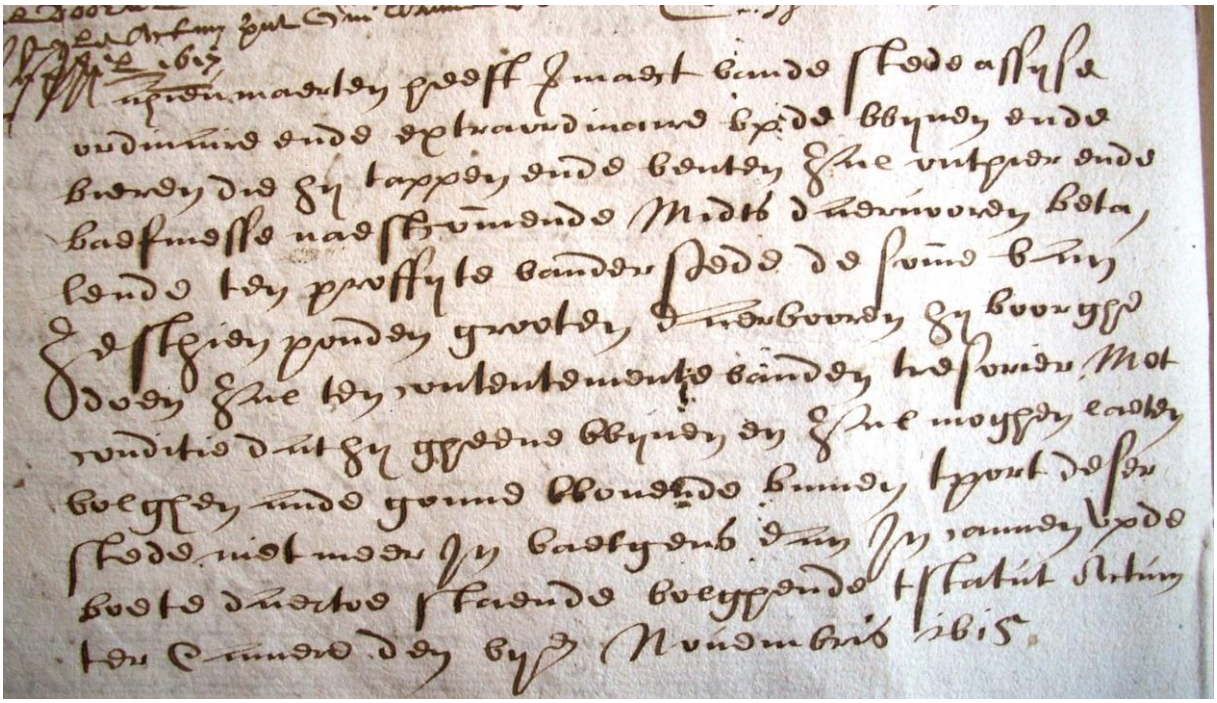

Mahieu Maerten heeft vermaect van de stede assysse ordinaire ende extraordinaiere up de wynen ende bieren
die hij tappen ende venten zal
onthier ende baefmesse naestcommende
midts daervooren betalende ten proffyte vanden stede de somme van sesthien ponden grooten
daervooren hy boorghe doen zal ten contentemente vanden tresorier
met conditie dat hij gheene wijnen en zal moghen laeten volghen van de gonne wonende
binnen tport deser stede
niet meer in vaetgens dan in cannen upde boete daertoe staende volghende tstatut
actum ten camere den vijde novembris 1615

14 november1615
SAP 121a - nummer 49
Mynne heeren zullen believen tondervraeghen de persoonen hier in marge op de poincten
naervolghende ten verzoucke vande
bailliu ampman ende kerckmeesters, heeschers jeghen Guilles de Bul verweerder.

Jan Makeblyde schepene & Nicolaes Babelaere
Alvooren of niet warachtich es, dat op saterdaeghe laetsleden ghecommen zyn den ampman present Jan Makeblyde schepene ende Nicolaes Babelaere,
gheswooren gaugeerder deser stede in de kelder van de verweeerder omme aldaer volghende henmieden last te preteren het bier aldaer zynde, dat
de diesnstmaerte van de verweerder zeyde datter gheen bier en was ende dat zylieden in langhe tyt van te vooren gheen en hadde inghedaen
omme de cleene vente.
Oock dat inde keldere commende ofte aldaer maer bevonden zyn dan drie tonnen gheheel ghehelt, waerop gheen baer en conste zyn -
zoo oock de vrauwe vande verweerder verclaerde aldaer present zynde in voughe dat inde eerste endde apparentste daer yet op zoude moghen
wegen niet boven de ij ofte iiij stoopen bevonden en zyn, zoo oock de zelve ghelyck dandere teenemael gehelt was.

Jan Coval & Robert Isengrim
oft oock niet warachtich es dat op sondaeghe laetsleden den heescher commende ende ten herberghe vande verweerder mette dienaeren gheduerende
de Goddelick dienst de heescher aldaer bevonden hebbende
zittende drincken Pieter Masseau - ende ghevraecht hebbende of den verweerder bier in haddde - heeft aende heescher verandwoort
gheen inghedaen thebben, twelcke den heescher hoorende - is ghegaen present dezelve dienaeren in de keldere vande verweerder
alwaer hy in eerste tonne nieuwelicks op gheclyt zynde bevonden heeft het bier - bevonden ende gedeneteert by den stock hier voor myne heeren ghebrocht,
twelcke alzoo byden heescher geteeckent es gheweest - present de ghetuuyghen in marge ten bywezen ende aengaende van vereerder.

Overgheleit den xiiij den novembre xvjc xv

Oorcondschap ghehoort by burghmeesters ende schepenen up zeker schriftelicke vraeghe overgeleit byden ampman causa officy heescher jeghens
ende ten laste van Guillaumes Debul verweerder waerup ghehoort zyn de naervolghende ghetuughen upden xiijde novembre 1615

Jan Makeblyde, schepene deser stede, oudt xxxviij jaeren ende Nicolaes Babelaere ten diversche stonden oock schepene geweest hebbende deser stede
ende ghezwooren gaugierder der zelver, - oudt lxij jaeren - beede ofte daerontrent - gheleed ende gheexamineert up de voornoemde schriftelicke vraeghe ende esticquit - zegghen ende affirmeren by eede ghesaemdelick ende oock elck respectivelick
dat zy mette ampman deser stede ghegaen zyn saterdaechs den vij deser maent van novembre ten
huyse ende heerberghe van Guillaemes de Bul, verweerder,
omme visitatie te doene vande bieren die de zelve verweerder in zyn keldere hadde tot bewarenesse vanden stederechte.
in welcke keldere zy bevonden hebben drie biertonnen die al ghehelt waeren -
hebbende den voornoemde Babelaere

met zyn handt geclopt jeghens de tweede vande zelve tonnen, danoff de middelste zeere leech lach ende dandre wat min gehelt de welcke
hy Babelaere oopen doende heeft daerinne bevonden tusschen vyf ende zes stoopen biers ende niet meer -
niet wetende watter in de voorseide
middelste zyn mochte - als de zelve niet oopen ghedaen hebbende - laetende hem dryncken an tvoorseide cloppen datter zeere luttel inne zyn moeste -
hebbende als danne de dienstmaerte hooren zegghen dat dit maar nietten was
ende kende de derde ligghende inde houck naest de hove hebbende de zelve ghesien voor eene tonne die zeere langhen tyt daer gheleghen hadde bemerckende
tzelfve ande clyte gheheel drooghe zynde
Sluytende daermede huerlieden depositie.

Jan Coval ende Robert Isengrum sheeren dienaeren deser stede - gheleed ende gheexamineert als vooren - zegghende ende affirmerende
bu eede dat zy zondaeghe laetsleden wesende viijde deser maent van novembre theweest hebben metten ampman deser stede ten
huuse ende heerberghe an Guillaums Debul alhier verweerder gheduerende den dienst vande hoogmisse daer zy bevonden drynckende Pieter
Massaeu - zittende inde keucken by de viere - zynde daernaer ghegaen metten zelve ampman inden keldere vanden zelve huuse, hebbende
aldaer ghevonden eene tonne half vol bier immers volghende de mate danof byde ampman met een stocxken ghenomen ende alhier overgheleet
ende de voornoemde ghetuughen ghetoocht, verclaerende den voornoemde Robert dat de clyte daerup zynde niet zeere haert en was -
zegghende beede dat den ampman de zelve clyte handelende zeide datse noch gheheel versch was - daertoe voughende dat de voornoemde
Bul hoorende dat de zelve ampman hem upteech dat de zelve tonne inneghedaen was naer dat hy sdaechs te vooren aldaer visitatie
ghedaen hadde, zeide dat tzelve niet warachtich en was ende dat hy twee, zo drie canten bier al upde zelve tonne ghedaen ende ghetont hadde .
ghevraecht upde deucht van tbier dat inde voornomde tonne was - zecht den voornoemde Coval daerup dat tzelve bier tamelick goet was - twelcke
de voornoemde Isenrim niet gheprouft en heeft.
wel wetende ende ghesien hebbende datter noch twee andere tonnen upden gautier laeghen ende dat daerup niet en was.
Sluytende daermede haerlieden depositie.

Jossynken de dochter van Ghelein Lamelis - oudt xvij jaeren ofte daerontrent - ghebraecht ende gheexamnieert ex officy upde anzch vande
heschers - zecht ende affirmeert dat zy zomtyden ende zodnerlynghe gheduerende de zeicte van sverweerders huusvrauwe aldaer gaet helpen werck
vanden huuze doen - daer zy nochtans niet en oont, noch oock en slaept ende dat zy oock saterdaechs den vijde deser maent dar was ten tyde
dat de ampman visitatie dede inden keldere ende oock des anderen daechs wesende viiij der zelver maent - hebbende de voornomde Bul jeghns de zelve
ampman hooren zegghen dat hy de drie coanten bier alup eene tonne ghehooten ende ghetont hadde - twelcke zy depsoante niet en heeft zien doen -
noch oock en weet wat danof warachtich is - ghevraecht of tusschen de twee visitatien ten daghen voornoemde byden zelve ampman ghedaen

enich bier binnen de zelve huuse gheborcht es gheweest - tzy in eene tonnen, kitten, cannen ofte flasschen en zecht danof niet gheisen thebbne
ende midsdien danof niet wetende, niettemin van hoorn zegghen dan anderzins sluytende daermede haere depositie ten daghe ende presentie als vooren.

Extract ut de bouck van billieten
Gwilliame de Bul heeft ingedaen een tonne groot bier den xxiij octobre 1615 van de Loys
Den zelven ingedaen een tonne groot bier den ix 9bre 1615 van W. De Rycke

16 november 1615 – De molenwal van de Yperstraatmolen gegeven aan het convent van Sint Berten – Halmen

Compareerde voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe ten onderschreven adeghe dheer **Pieter vande Peerboom ende Andries Rebault** beede in persoone ter eender zyde
Daerup **Franchois de Persunville**, religieus van tclooster van van Ste. Bertens binnen St. Omaers ende proost der voorseide stede als oock agent vande eerweerdighen heren mijn heere den abt – religieusen ende convent van voornoemd clooster ende temporeel heeren der voornoemde stede van Poperynghe ter andere
Te kennen ghevende de eerste comparanten dat zij omme diversche pregnante redneen hem lyeden daer toe moverende – cedeerden al wettelick by transporte ende ghifte met plock ende halme in eyghendomme ende proprietyete zo zy doen by dese jeghenwoordighe anden voorseide heere proost van Poperynghe – present ende accepterendde vut crachte van auctorisatie hem te doen fyne verleent - ten proffytte ende oirboir vanden voornoemde ghemeenen convente – abt ende religieusen van Ste. Bertens voorcrheven – vut de handen vanden voorseide Peereboom ende Rebault als cessionarissen
Eerst de helft van der erfve van eenen meulenwal ligghende opde Yperstraete deser stede inden Haghebaerthouck daer eertyden ghestaen heift den muelen van Pieter Vlamynck
Item den helft van een vierndee llants dar mede ghaende – ligghende op de westzyde vanden voorseide wal te verkiesen tzelve half vierndeel vut eene meerder prtye ten meesten gheyfve ende proffytte vanden voorseide convente tot ghebruuckzameheyt vanden voorseide wal
Oock mede omme gheryfvelick ande straete een woonplatse te connen timeren voor de residentie vanden muelenaer – tvoorschreven advenant in wal ende erf es eertyden ghecocht byde transportanten jeghens Franchoys Vlamynck daer grootvader af was den voornoemde Pieter Vlamynck
Item cedeeren noch ten proffytte als vooren de drye deelen in dander helft vanden voorschreven meuleal metghaders de drye deelen in dander helft van tvoorschreven vierendeel lants byde donateurs ghecreghen van Katheryne filia Lys Vlamynck, zuster vanden voorschreven Franchoys dannoff tresterende tveirde van de helft toebehoort jan Cornette – daer en boven cederen noch by opdracht ant tvoornoemde convent vier lynden ende tzestich roeden zaeylant ligghende neffens tvoorschreven lant inden haghebaerthouck – ligghende in een meerder patye van lande al teen an tander – groot vier ghemeten – ghemeene met Jan van de Zande de jonghe ende Jan Coirnette – streckende al tzaemen zuut ende noort – tnoorthende de voorseide Yperstraete, tzuuthende de voorschreven Jan vande Zande – van westen tGasthuys van Poperynghe ende jaecqyes Wenis – de oostzyde den voorschreven meulenwal ende tvoorschreven vierendeel dat light ten noort – oost houck
Belast de gheheele vier ghemeten met neghen pont zes schele acht penninghen parisis tasjers anden voorschrevne abt ende convent van Ste. Bertens inden onffancq van de ontfangher int thoff van Poperynghe

Item noch met een erfvelicke losrente van xxiiiij pond parisis tsjaers den pennynck xvj ten proffytte vande wedewe meester Andries vande Clytte ende de wedewe van jan Dathen in welcke rente dese opghedreghen partye contribueert ove zy nadvenant met x ond x schele parisis – vorts zuuver goedt, ende makende de voroschreven eerste comparanten vut crachte van dese cessie ende opdracht den voorschreven eertweerdighe heeren abt ende convent vry acteurs vanden voorschreven ghoede omme by hemlyeden tzelve te ghebruucken ende aentrecken nu ende ter eeuwecheyt als hemlyeden eyghen goedt
Belovende de voornoemde cessionarissen ende elck van hemlyeden byzonder op huerlyedertrauwe al tghonne dies voorsceit es te onderhouden -
Renunchierende van alsnu van alle beneficien van rechte, gratie ofte restitutie die hemlyeden enichsins zoude connen te baete commen – omme desen presenten, trranspoort te wederroupen dien volghende burchmeesters ende schepenen de voornoemde eerse comparanten als opdraeghers vnden voorseide ghoede ontuut ende onterft ende daer inne gheerft met alle solemnityeten naer costume in zulcx gheuseert de voornoemde Davip Franschoys de Persuville in zijne voorschreven qualiteyt tzelve accepterende over ende inde naeme als vooren
Actum ter camere desen xvjde novembre 1615 ter presentie van jan makeblyde, Cornelis Pierens, Jan Denys, Mazeman, Jan Wyts, Claeys Beeke ende Jacques Wauwerck, schepenen

16 november 1615 – Een losrente voor de dis van O.L. Vrouw – Renten SAP 396

Compareerde in pesoone **Cornelis Pierens ter cause van Marie** zyne huysvrauwe, hoir ende aeldynck ten sterfhuyse van **Cathelyne Makeblyde**, wedewe van **Michiel Longhespee**,
den welcken heeft in vuldoenynghe vanden testamente vnde voornoemde Cathelyne ghecedeert, opghedreghen ende ghetranspoereert
zoo hy doet by desen in handen van Francois Diedeman, Loys vande Goosteen, Jan Folcke ende Boudwyn Beuten als dischmeesters van Ste. Bertins binnen deser stede
ten desen present ende ten proffyte vande voornoemde disch accepterende eene erfvelicke losrente van twaelf ponden parisis by jaere, den penninck zesthiene,
sprekende ten laste van Guillaumes Devos ende Christyne zyne huusvrauwe al volghende de letteren van constitutie vallende jaerlicx den xxij january dies breedder ghewaghende ghedaeteert vanden xxijste janaury xvc drientzeventich
ten passeren van desen ghesien – makende de voonomde acceptanten ende haerlieder naercommers in officie over ende ten proffyte alsvooren vande voornomde rente vry aucteurs omme de zelve te ghebruycken innen ende ontfanghen ten proffyte vanden voornomden disch, ghelyck zy vermoghen te doene vande andere goedynghen den voornoemde disch toebheoorende
Actum present Jan Makeblyde ende jan Wyts, schepenen den xvjde novembris xvjc vichtiene

21 november 1615 – **Hopvervoer naar Cales** - SAP120B – processen nur. 1 – 46 – 47

21 november 1615
Heesch omme **Jacob Bortier** heescher jeghens ende ten laste van **Adriaen Verpouckes** verweerder, voor mijne heeren burgmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Inden eersten omme mijne voornoemde heeren te informeren vande materie voor handen dient gheweten ende es warachtich dat den voornoemde verweerder twee daeghen voor Ste. Michiels dach laetstleden wesende den .... - *niet ingevuld …* - besteet heeft ande heescher te

voeren van vut deser voornoemde stede **de nombre van twee duusent ponden hoppe** tot binnen der stede van Calais, voor den prys van xxiiij schele parisis van elck hondert maeckende de voornoemde twee duusent pont hoppe over sheescher vrecht ten advenante zoo voorseit es de somme van xxiiij pond parisis.
Hebbende voorts den voornoemde verweerder de heescher belooft te doen hebben vrecht terstont naer sheescher arriverren binnen de voorseide stede van Cales omme naer huus te keeren - ten advenante van xxiiij schele parisis ten honderden
ende alzoo den voornoemde heescher ghearriveert heeft binnen de voorseide stede van Cales met zyne twee peerden ende waeghen opden maendach wesende den ... *niet ingevuld* ....
daernaer ten thien heuren voor noene ende binnen een half heure daernaer ontlaeden ende van zynen vrecht - te weten van twee duusent ponden hoppe- quyt ghemaect es gheweest - heeft den voornoemde verweerder ghebleven in ghebreke van dheescher te leveren ten zelven daeghe omme naer thus te keeren.
cause dat de heescher heeft moeten blyfven binnen der voorseide stede van Cales met zijne voornoemde peerden ende waeghen ten voornoemde maendaeghe, dyssensdaeghe ende wonsdaeghe totten noene
als wanneer dheescher vande verweerder ghecreghen heeft vrecht,
zoo van een quarteel wyns als van vyf tonnen haerynck, weghende tsamen drieentwyntich hondert. waermede dheescher binnen deser voornoemde stede ghecommen ende ghearriveert es svrydaches daernaer - ghererserveert met het voornoemde quarteel
twelcke dheescher by laste vande verweerder ghelaeten heeft te Dycke ontrent St. Omaers zulcx dat den voornoemde verweerder dheescher zoude schuldich wezen boven de voornoemde xxiiij pond parisis over de dagheuren voorseit,
te weten van vier daeghen ten advenante van thien ponden parisis sdaechs de somme van xl pond parisis

Mids welcken den heescher concluderende
tendeert ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve
ende over recht ghewyst ende ghecondemneert wert ande heescher te betaelen de somme van xxiiij pond parisis over ghevoert thebben by accoorde de nombre van twee duusent ponden hoppe, metghaeders over sheescher vier voonoemde dacheuren met zyne peerden ende waeghen in de somem van veertich ponden parisis - maeckende ende vutbrynghende tsamen lxiiij pond parisis metgaders inde costen vande processe vutterlick in ende up als implorerende tnoble ende benigne officie vande juge

We krijgen op de 9de december 1915 een antwoord van Adriaen.

9 december 1615 - Antwoord van Adriaen van Pouques Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Adriaen van Pouques verweerder, ghezien hebbende den heesch tzynen laste ghemaeckt van weghen Joos Bortier heescher - zecht daeroppe procederende tnaervolghende
Inden eersten en wil den verweerder niet ontkennen tvoeren vande hoppe in questien dheescher besteedt thebben voor den prys by heesche vermelt
Nemaer en es niet besproken naer wat ghewicht de zelve vrecht haer zoude regneren.
zulcx dat den verweerder verstaet dat het de vrecht ghehouden es te betaelen naer tghewicht daer hy de leveringhe dede ofte doen zoude
te weten **tghewicht van Calais** –
dat wel draghen zoude thien ponden op thondert ende over zulcx op tgenerale ontrent de ijx pond ghewichts - van welckx betalynghe dheescher niet en behoorde te claeghen –

zelfs behoorte hem te schamen ulieden alhier de betalynghe danaf te verheeschen
daer hy zelfs daer vooren ontfanghen heeft xxj pond nu zoo xj schele parisis te goeden bevynde
Onwarachtich zynde dat dheescher zecht ontlaeden gheweest thebben smaendaechs te thien heuren voor de noene, zelfs ter contrarien was wel twee heuren naer den noene dat hy ontlaeden was waerby al hadde de vrecht te vooren ghereet gheleghen niet moghelick en was dien dach te laden.
zoo oock niet en mochte laden des dachs daer naer te weten den dyssendach als wesende de **feestdach van Ste. Michiels** ende moest by die middele ende niet by sverweerder culpe vertoufven tot den woensdach voor de noene als wanneer sheeschers zone gheladen heeft ende es noch voor de noene vut Calais ghereden ende by dien en heeft dheescher zone niet j heure verlet om verweerders wille
nietjeghenstaende tquarteel wyns ende de vyf tonnen harynck ter estimatie vande heescher by den ghewichte nemaer es zulcke vrecht in costume ghevoert te worden byden sticke zoo men van alle tyden gheweest heeft ende noch doet.
Waer af den verweerder wel ghereet zoude zyn met dheescher taccorderen ende redelck contentement te doen neware den verweerder by de culpe van sheeschers zone, die den waghen regneerde ende bezochtde in groote ende excessive boete ende costen ghecommen es buten tlast ofte de wete van de verweerder.
Want alzoo den verweerder niet ontwetende en was, dat zeker tolrecht moeste betaelt zyn ten Dycke hadde hy verweerder hem te weten sheeschers zone last ghegheven in verzekerthede van tzelve tolrecht - tquarteel wyns aldaer te laeten , tot dat den verweerder aldaer zoude commen ende tvoorseide recht betalen ende zyn stick wyns lichten ende met hem voeren.
Dies nietjeghenstaende heeft sheescher zone hem vervoordert met alle tgoet deure te ryden ende den dyck te passeren zonder te knnen te gheven
ende buten de wille vande verweerder tzelve recht t'onryden tot dat eyndelynghe den tolmeester, achter gheloopen es,
ende heeft om zijnen tol te verhalen, met de boeten daertoe staende ghedan lossen tvoorseide quarteel wyns ende twee tonnen harynck.
daerby blyckt onwarachtich te zyne dat hy te weten sheeshers zone de twee tonnen harynck svrydaches daer naer thuus zoude ghelevert hebben zoo dheescher contrarie de waerheyt zecht.
thebbende over zulcx hy verweerder by heescher deure ryden van sheescher zone voorseide, schade gheleden by accoorde vande somme van xxiiij ponden parisis
boven verweerders theire ende verlet die wel bedraghen xij pond parisis ende acht ponden parisis die hy moeste gheven ande voerman die tzelve goet van dycke voorseit tot Poperynghe vrochte al twelcke blycken zal nood zynde;
ende ghezyen tvoorseide ontryden gheschiet es buten zyn wille, wete ende danck - suustineert den verweerder wel ghefundeert te zyne de zelve schade ende intrest te verhalen op den heescher
midswelcken den verweerder concluderende
tendeert ten fyne den heescher verclaert zy in zynen heesch, fyne ende conclusien te zyne niet ontfanghelick
zonderlynghe nopende d'eerste vrecht die den verweerder zecht meer dan betaelt te zyne ende oock tverweerder by dheescher ghepretendeert daerinne en verweerder onghehouden es omme de redenen voorseid - dat daer af zal estimatie gheschieden
sustinerende dat tverdiende daeeraf zal wezen in minderynghe vande voornoemde schade, makende heesch van reconventie tendeert daerby dat dheescher
gheconserveert wort tsurplus vande voornoemde schade boven destimatie vande laetste vrecht ande verweerder te betalen met gaders de costen vande processe ter tauxatie,

preuve daer die dient
imploratie ende protestatie naer style.

Replycke omme Joos Bortier heescher jeghens Andriaen Verpouckes verweerder voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
19 december 1615

J
Inden eersten blyft ende persisteert den heesche by zynen heesch fynen ende conclusien daerby ghenomen – sustineerende daerinne wel ghefundeert te zyne niet jegehnstaende sverweerders antwoorde ter contrarien.
Ij
Accepteert voors den voornoemde heescher de kennesse ghedaenbyden ijde artikel van sverweerders andwoorde
Iij
Zynde onwarachtich dat dheescher emmers zynen zone anghenomen heeft de vrechtby sverweerders hoppe op tghewichte van Cales, nemaer up tghewichte van Poperynghe alwaer de zelve hoppe gheweghen es, presenterende daeraf preuve
Iiij
In teecken van dien en es de zelve hoppe binnen Cales niet gheweghen gheweest
V
Presenteert oock den voornoemde heescher te bproberen dat hy zijnen zoone de voornoemde hoppe ontlaeden heeft binnen Calais, smaendaechs van Ste. Michiels dach latsleden ten thien heuren voor noene.
Vj
Zoo oock dheescher presenteert te doen blyhcken dat de verweerder sheesches zone beloofde wwederomme vrecht te doen hebben alzoo haest als sheescherzoone binnen de voornoemde stede van Cales zoude ontlaeden wezen.
Vij
Ende alzoo den voornoemde sheesch'ers zoone – indien hy terstont vrecht ghehadt hadde – upden voorschreven maendach verde buuten de voorseide stede ghereden ende tsanderdaechs thuus gherocht hadde, heeft sheeschers voornoemde zoone by ghebreke van vrecht moeten binnen de voorseide stede blyfven tot swonsdaechs naer Ste. Michiels dach voorseit.
Viij
Alswanneer sheescher zoone ghelaeden es gheweest met wyn ende haerynck, ende es met zijne vrecht binnen dese stede ghearriveert svrydachs snoens.
Ix
Zoo verre raect tviijde artickel van sverweerdeers andwoorde, wert daerup cleen regard ghenomen, vutte dien den heescher met de zelve wyn ende haerynck vulle vracht hadde.
X
Up tix artickel van sheeschers andwoorde es warachtich dat den voornoemde verweerder sheeschers zoone last ghegheven heeft ten Dycke ontrent St. Omaers al daermen hem licent heeschen zoude het stick wyns in verzekerheyt van tvoornoemde licent te laeen.
Xj
Inder voughen dat sheeschers zoone ghecommen zynde te Dycke, heeft ghereden tot datmen hem licent ghevraecht heeft, volghende tlast vande verweerder ende heeft aldaer ghelaeten het stick wyns ende twee tonnen haerynck alvooren daertoe ghevraecht zynde.
Xij
Zulcx dat – indien de verweerder in eenighe costen ghecommen es – niet en es gheschiet by toedoen van sheeschers zoone, nemaer deur de faute vande verweerder die sheeschers zoone ghelast hadde te ryden ten Dycke tot anderstont datmen hem licent heeschen zoude

Xiij
Boven dat den verweerder ghehoduen was insport te lichten binnen der stede van St. Omaers aldaer by met eenighe coopmanschepe naer 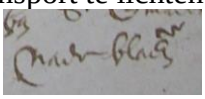 blaen commen mochte.
Xiiij
Deur welcke obmissie den verweerder gherocht es ande boete ende costen byden xijde artickel van sverweerders voorseide andwoorde vermelt.
Xv
Solverende den voornoemde heescher tsurplus bij sverweerdeers redenen in zyne andwoorde gheposeert met loochenynghe impertinent ende non admissie.
Mids welcken dheescher concluderende tendeert als by heessche
Implorerende etc.
Verzouckende den voornoemde hescher by manieren van procisie dat den verweerder zal consigneren de pennynghen by heessche gheroert ter greffie - afslach alle behoorlick bewijs van betaelinghe ende dannaff gheconsenteert wert ande heescher de lichtynghe van dese – up sufisanten zeker – ghedooghende daerup recht by ordre.

30 januari 1616 – Duplicque omme Adriaen van Pouckes, verweerder – SAP 120b

Duplicque omme **Adriaen van Pouckes** verweerder
jeghens **Joos Bortier** heescher
dienende voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen van de stede van Poperynghe
Inden eersten ghedraecht hem den verweerder in zyne redenen van andwoorde, sustinerende daer by wel ghefundeert te zyne ende schuldich ontslegen te zyne an sheescher sheesch, ende oock inde opziene vande heesche van reconventie opde conclusie van zyne andwoorde gheroert
Zonder dat nietjeghenstaende sheescher vantize –
blycken zal dat de vrecht besteedt was op ghewicht van Poperynghe,
zelfs ter contrarien en was niet een woort ghesproken op wat ghewichte dat de vrecht gheschieden zoude –
daer zulcx es in desen te volghen hy apparentelck ende dat meest in costume es …
welckens dat haer de vrecht refereert in ghelycke occurentien naer tghewichte ende plaetse daer de leverynghe gheschiet ende niet ande plaetse daer de vrecht opghenomen es.
Zonder dat in desen cause zyn dat den verweerder dheescher zoude belooft hebben terstont te Calais ghecommen zynde, vrecht te doen hebben naer huus
Ende al haddeer zoo bespreck gheweest, dat neen, twoordeken terstondt en can niet verstaen worden 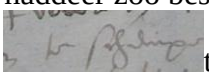 te scheupe – omme precipitantelick iemant te capteren – nemaer zoude moeten verstaen zyn zoo haest de coopmanschap ontladen ende anden man gherocht zoude zijn ende ghelaeden ende boven dien dat den gonne wien tzelve bevrecht goet an ghynck, oock zoude goet ghecocht hebben voor de pennynghen vande bevrechte goede ghecommen, twelck al niet en can gehschieden ter weghe ende binnen de selve wyle - … -
Zulcx dat desen verwerder hem daernaer noch beter ghequeten heeft dan hy ghehouden was – nieet stille bwesende voor dat hy zijn goet ghelost en de ander vrecht beschickt hadde.
Onwarachtich zynde dat dheescher zone des vrydaechs met zijn vulle vrecht tot binnen deser sted ghearriveert zoude zyn.
Zelfs ter contrarie, heeft omme zyne onachtsaemheit ende obmissie van licentbrief te heeschen, ende in Dycke een stick wijns in maniere van zekertheyt te laten, moeten lossen ten zelven Dycke een quarteel wijns ende ij tonnen haerynck midts hy vermochte tvoorsiede

licent te ontdraghen buten tlast ende danck vande verweerder – daeromme den verweerder in groote costen ende boete ghecommen es, dat blycken zal nood zynde, waer by blyckt dat hy de vulle vrecht te Poperinghe niet ghebrocht en heeft, zoo hy oock tzelve kend ten xj ste artickeol van zijne replicque.
Want ten achtsten artickel, zecht dheescher dat zijne zone bhelanden met wijn ende harynck, svrijdaechs te Poperynghe ghearriveert es
Ende ten elfsten artickel zecht hy dat den zelve sheeschers zone, tstick wyns ende de ij tonnen harynck te Dycke ghelaten heeft.
Ende zal zeer wel de contrarie blyckenvan dat dheescher ten xijde artickel zijner replicque, zecht dat den verwereder by zijn eyghen culpe zoude in costen ghecommen zijn.
Oock gheen nood zijnde – hoe wel den heescher ten xiijde arickel contrarie der waerheyt poocht in te brynghen dat den tol offe licent hadde moeten betaelt zijn te St. Omaers nemaer was in tyden te betalen ofte goet om asseurancie te laeten te Dycke.
Mids welcken …

13 februari 1616 – Triplycke van Joos Bortier –

Triplicque omme Joos Bortier heescher, jeghens ende ten laste van Adriaen Verpouckes verweerder voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der sted van Poperynghe
Inden eersten blyft ende persisteert den voornoemde heescher by zijnen voorgaende heesch ende replycke, fynen ende conclustien daerby ghenomen, sustinerende daerinne wel ghefundeert te zyne, nietjeghenstaende sverwerders andwoorde ende duplicque ter contrareien.
Daertoe voghende up het ijde artickel van sheeeschers duplicque dat de vrecht binnen deser stede byden heescher emmes zynen zone anghenomen es, consegmente volcht – ghemerct niet besproken en es dat den loon zodue ghereserveert wezen naer thgeichte van Cales – dat tzelve zoude moeten gheschien up tghewichte daer de zelve vrecht anghenomen es, alwaer de hoppe vande verwereder gheweghen es.
Up tiiij de arickel van sheescher duplicque dient dat eenen voerman niet en moet vertonnen nochte stille ligghen tzijnen costen den tydt van twee daeghen omme vrecht te verwachten, ghemerct den verweerder te vooren belooft hadde, zoo wanneer dheeschers zoone in Cales zoude ghearriveert zijn te verleenen vrecht omme naer huus e keeren twelcke den verweerder verclaerste binnen Cales van alsdan ghereet te zyne.
Solverene den voornoemde heescher tsurplus van sverweerders redenen by zyne duplicque gheposeert met loochenynghe – imperetien ende non admissie.
Concluderende den voornoemde heescher upde verzochte provisie de zaecke int addvys
Midswelcken den heescher concluderende, tendeert als by heessche, implorerende tnoble ende benigne officie, metghaders de voorzienighe discretie vande juge.

25 augustus 1616

Voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
Adriaen van Poucques verweerder ghezyen hebbende de heesch tzynen laste ghemaeckt van weghen Joos Bortier heescher zecht tnaervolghende:
Inden eersten voor redenen van wederstande dheescher de hoppe noyt en heeft ghecocht meer dan xv pond parisis thondert
Ende dat heescher zyne decutie maeckende van de betaelynghe daerop ghedaen heeft – verzweghen te rekenen tgaerne byden verweerder verschoten bedraghende v schele parisis
Item verschoten in ghelach by laste ende ten opziene ende tyde vande zelven coop de somme van xxiiij schele in huuze van Baptyste van Kynderen.

Item over de nloon van tzacken vande zelve hoppe xxxij schele parisis
Ende ghemerckt den stl van alle ouden ende memoriaelen tyden lovleick gheobserveert, ghedraecht dat alle heeschen staens ghemaeckt moeten zoo

10 november 1616
Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Ghezyen by **Jan Bortier,** heescher
de andwoorde ghedient by **Adriaen Verpouckes** verweerder
ende daerup replicquerende,
zecht te blyfven ende persisteren by zynen heesch sverweerders laste ghemaect sustinerende daerinne wel ghefundeert te zyne niet jeghenstaende de zelve sverweerders andwoorde ter contrarien
Daertoe voughende dat den verweerder jeghens dheescher de hoppe in questien ghecocht heeft ten pryze van xv pond x schele elck hondert
Welcken voorschreven prys vande coop vande hoppe in questien den verweerder by de heescher ghestelt zynde ter ferie in deellinghe van eede heeft den verweerder den zelve eedt gherefuseert te doene.
Up tiijde artikel van sverweerder andwoorde zecht den heescher dat hy tot alsnoch ghe-ignoreert heeft of den verweerder yet verschoten heeft ofte niet.
Ghenough zynde dat den heescher ghemaect heeft liquiden heesch vanden prys ende quantiteyt van hoppe in questien dannaff de pennynghen by dheescher ende zynen zoone te distyncte stonden sverweerders persoone ende huuze ghebracht zyn gheweest
zonder dat de verweerder ofe de zyne verclaerst hebben van nu tzydert tinstellen by dezen processe, dat hy over dheescher yet van gaerne ofte van zacken zoude betaelt hebben, buuten sheeschers wete, ende oock zonder zynen alste.
Waermede den verwerder verstaet behoorlick wederstaen thebben sheescher heesch, hoe wel gualeick ende zonder eenighe rechte.
Te meer ghemerct dat tzelve gheveurt es zonder sheeschers wete ende laste zoo voorseit es, en dat dheescher wel de middele heeft omme de voorschreven zacken ende gaerne te betaelen, twelcke hy ghereet was te doene ende noch es versocht zynde.
Up tiiijde artickel van sverweerder andwoorde dient gheweten ende es warachtich dat den verweerder moeste verschieten tzynen laste upden voorschreven coop eenen stoop biers den welcken by dheeschers zoone heeft ten huuze van Baptiste van Kynderen verteert gheweest met den zelve verweerder zonder meer
Midswelcken den heescher concluderende, tendeert ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityf ende over recht ghecondemneert wert in sheeschers heesche met boete ende costen

Duplicquerende **Adriaen van Pousques** verweerder
jeghens de replicque van Joos Bortier heescher
voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

zecht tgonne hier naer volght.
Inden eersen ontkend de hoppe in questien ghecocht thebben, xv pond x schele parisis elck hondert als de voorwaerde maer zynde xv pond parisis
Ende al ist zoo dat den verweerder niet en heeft ghepresenteerrt den eed hem ghedefereert by dheescher en can dheeschere dies niet naerder zyn by dat hy zelve oock naer relatie den eedt niet ghepresenteert en heeft, welck incident by dien aldaer noch onghedecideert ghewesen es.

Stellende ende refererende y verweerder dheescher den eedt te weten of den coop vande hoppe meer was dan xv pond parisis thondert
Item of niet warachtich en es, dat dheescher over hem den verweerder ghelast heeft te betaelen Baptiste van Kynderen xxiiij schele parisis
Item of hy niet wel en weet dat den verweerder tzacken betaelt heeft ofte met last ghebleven van te betalen metgaders tfaerne daertoe ghedaen ende dat hem tzelve zakcen ende gaerne moest valideren in betalynghe van de ghecochte hoppe.
Al tweclke dheescher in ghelicke manieren en can ignoreren, idts de hoppe niet en can ghelevert zyn dan in zacken ende dat dheescher thaeren ghehouden es te doene ende al tgonne datter ancleeft tot de leverynghe inclus
Ende ghemerct dheescher zynen heesch staende ghemaeckt heeft ende ligquide somme ghebattiseert, zodner noachtans tverschot vande verweerder daer van dependerende, ende ghedaen te nwel weten vande heescher, af te trecken, moet noodelick in dezen succimiteren al hier ten kerughedynghe gheen staende heessche commende gheobtineert worden van die liquide zyn.
Midswelckken, etc.

1 december 1615 – Doodslag - SAP 331 –

Gheconsenteert by uppervooght ende schepenen **Jaecques van Beveren**
als voocht van **Pieter van Beveren filius Pieters**
te lichten vut de handen van **Pieter van Damme filius Matheus**
de somme van twaelf ponden grooten metgaders vier ponden grooten vut de handen van de wedewe **Pieter Rouvroy**
weezeghelt toebehoorende den voornoemde Pieter van Beveren,
ende toedien te vercoopen eene rente van twaelf ponden parisis
by jare den pennynck xvjde hem pieter competerende ten laste van de wedewe van **Ghelein Lammen**
omme met de zelve pennynghen te betaelen doncosten
dependerende van tvervolcht ende solicitatie van tpardoen ende remissie vanden **dootslach by den voornoemde Pieter ghecommitteert** inden persoon vaan **Jan Noel**
metgaders vanden pays jeghens partie ghemaect
behoudens rekenynghe ende bewys vanden employe vande zelve pennynghen naer costume
actum ter camere den ixste december 1615

12 december 1615 – Jan Dufloy wordt herbergier - SAP - 435 - folio 44 verso

Jan Dufloy heerberghier woonende byde **Achtergale** int huys ende heerberghe van **Pieter van Damme** heeft vermaeckt jeghens burghmeesters ende schepenen ter cause van de stede-assysen van alle de bieren die hy indoen ende venten zal van heden date deser tot baefmesse xvjc xvj naestommende
waervooren hy betaelen zal thien ponden parisis ter maent dies hy ghehouden wert de zelve thien ponden parisis te incommen van elcken maent ofte daervooren te stellen souffisante cautie ten contentemente vande tresorier
Actum ter camere den xijde december xvc xv

12 december 1615 – Jan Folcke en Janneken krijgen een lening van de kerkmeesters van de O.L. Vrouwkerk - SAP 396 - Folio 197

Jan Folcke ende Janneken zyne wettelicke huusvrauwe comparerende in persoone kennen ende belyden wel ende deuchdelick vercocht te hebben an **Jacob Roelens - Franchois Keerne ende Andris Masselis** als kerckmeesters vande kercke van Onse lieve Vrauwe binnen deser stede -
ten desen present ende accepterende ten proffyte vande voornomde kercke -
eene erfvelicke losrente van twee ponden grooten by jaere den pennynck zestheine -
voor de somme van tweendertch ponden grooten vlaemsch byde vercoopers thaerlieden contentemente ontfaen innegaende
heden date deser wanof teerste jaer vallen ende verschynen zal den xij decembris itn jaer xvjc zesthiene ende alzoo voorts van jaere te jaere -
eeuwelick ende erfvelick ghedeurende emmers totter effectuele lossinghe van diere die zal moghen gheschieden tallen tyden alst de vercoopes haerlieden hoirs ende naercommers ofte andere cause ende actie hebbende an de naervolghende hypotheque ghoet dyncken zal -
al teenen payemente –
midts uplegghende ende de voorseide capitale pennynghen metten verloope van dien naer rate van tyde in goeden ende ghepermitteerde ghelde –
verbyndende daerinne haerlieden persoons ende alle haerlieden goedynghen - present ende toecommende -
ende by speciale
een huus, erfve ende catheilen staende inde Leverstraete binenn deser stede daer de voornomde eerste comparenten nu jeghenwoordelick inne woonen -
aboutterende van zuuden ende oosten ande schipvaert - van westen de zelve straete ende van noorden thuus ende erfve van Caerle van Renynghe -
Item twee ghemeten ofte daerontrent hommelhof ligghende inde Waetoestrate –
streckende van zuuden jeghens tlandt van Christiaen de Berch ende Pieter van Damme filius Matheus - van noorden de beeke - van oosten Jaecques Floor ende van westen d'aeldynghen van Jaecques Proventier ende Chrispiaen Moenaert –
van t vooren zuuver ende onbelast
ende voorts met innynghe naer costume
Axctum den xijden decembris xvjc xv -
Present Pieter vande Peerbome ene Guillaumes Rouveroy - burghmeesters - Cornelis Pieresn - vervanghende Jan Makeblyde ende meester Jan vander Fosse schepenen

14 december 1615 – Restant van koop van hommel – Renten – SAP 396

Compareerden in persoone Pieter van Damme filius Maillaerts – verkennende ende belydende wel ende deuchdelick schuldich te zyne an Jan Wyts ten desen present ende accepterende de somme van acht ponden grooten vlaemsch – reste van coope van hommele ende wynckelwaere, te betaelen dne xijde d”ecembris xvjc zesthiene eerstcommende
Verbyndende daerinne een grauwe merrie ende een gryse coe met een blaert hooft omme by aulte ende ghebreke van batelynghe ten voorschreven daeghe de zelve daeranne te verhaelen ende recourveren al volghende de costume deser stee in ghelycken gheuseert
Actum present jan makeblyde, schepenen vervanghende pieter vanden Peerebome, burghmeester
Den xiiijde december 1615

15 december 1615 – Huisruiming – De Croone – Nummer 10 – SAP 120A – Processen

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
j

Ghezien by **Thomas Halffaert** verweerder de poincten van eede hem ghedefereert by **Mahieu Houzeel** heescher van huusruymynghe ende daer up procederende zecht tnaervolghende
ij
Inden eersten dat hy kent verheurt te hebben zynde vulderye an de voorseide heescher voor eenen termijn van drye, vyf ofte zeven jaren, voor de somme van zeven ponden grooten vlaems by jaere
iij
Nemaer es onwarachtich dat dheerscher zoude moeten thuus ghecommen hebben te Baemesse int jeghenwoordich jaer 1615 zeere wel te halfmaerte xvjc xvj darnaer
iiij
Es oock onwarachtich dat den verweerder zoude gheconsenteert hebben an de voornoemde heecher godspennynck te gheven an Guilles Vare omme voorts verleent te zyne an eene wedewe.
Welcke voorschreven iij ende iiijde artickel den verweerder presenteert te verclaersen by eede inde voughen ende manieren zoo die gheposeert zyn, warachtich te zyne
vj
Ende alzoo den verweerder daernaer vande heesscher ghescheeden es, heeft den voornoemde heescher den zelve verweerder ghevolght tot voor **de Croone** alwaer den verweerder jeghens dheescher gheeyt heeft dat hy des andren daechs - volghende heurlieden accoordt van lyfcoop indoen zoude eene halfve tonne biers omme by de voorseide partien met eenighe andere persoonen by hemlieden te verkiezen, vutghedroncken te zyne, ende omme alsdanne de voornoemde heure te confirmeren up nulliteit van de voornoemde heure waerinne dheescher ghecondescendeert heeft presenterende tzelve te doen blycken by persoonen tzelve ghehoort hebbende.
vij
Welcke voorschreven conditien niet vulcommen zynde byden heescher es de voorseide heure gheannuleert ende te nieten ghedaen
Midswelcken den verweerder concluderende tendeert ten fyne de heescher by ulieden heeren sententie diffinityfve ende over recht ghewyst ende verclaerst wert in synen heesch van huusruumynghe te zyne niet ontfanghelick ende annulerende de voorseide heure den verweerder gheabsolveert
wert met condemnatie in boete ende costen.

17 december 1615 – De kapelaans na het Sint Ceciliafeest - nummer 27 - SAP 120A – processen

Ghedient den xvij december 1615
Heesch ende calaigne omme den bailliue causa officie heescher jeghens ende in prejudicie van **Jasper Verschote** verweerder
voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

Inden eersten es notoir ende warachtich dat eenen yghelicken zoo byde civile als canonycke rechten verboden es eenen publycke ende weerlicken persoonen eenichssins in naeme ofte lyfve te hynderen nochte quetsen
vele min es eenigh weerlick persoon toeghelaeten ende gheoorloft gheestelicke persoonen te slaen ende quetsen, ja ter contrarien is tzelve verboden op peine van te incurreren excommuncatie ende andere arbitraire peinen ende amenden daertoe staende.

Dies niet jeghenstaende theeft belieft den voornoemde verweerder sdaechs naer Ste. Ceciliadach vande jeghenwoordighen jaere 1615 - inden nacht op tVroonhof dies voornoemde stede te aggresseren **met eenen blooten snyder** de persoonen van meester Nicolas ... - *niet ingevuld* - cappellaen ende meester Hubert ... - *niet ingevuld* - zancmeester vande kercke van Ste. Bertens binnen dese voorseide stede metghaders Jaques Wyts commende drye tsameen zonder eenighe zwaerheyt te zoucken, nochte en verweerder yet te vraeghen vande maeltyt ghehouden inde ghilde van Ste. Cecilia -
hebbende de voornoemde verweerder den voornoemde meester Nicolas gheinfereert distyncte wonden met moopende bloede in zyn anzicht
waermede niet te vreden zynde naer dien de voornoemde twee priesters ende Jacques Wyts deur tusschenspreken van eenighe persoonen vertrocken waeren,
heeft den voornoemde verweerder ghevonden het viercante bonnet vande voornoemde meester Nicolas - twelcke den verweerder met zynen voornoemde snyder ghesneden heeft in vier sticken, ende daernaer de zelve vier sticken ghesmeten over de meur vande vanghenesse deser voorseide stede, daerby misachtiende ende vilipenderen de geestelicken staet
alle welcke voorgaende poincten ende faicten niet lydendlicke en zyn zonder condigne publicke punitien anderen tot terreur ende exemple
mids welcken dheercher concluderende tendeert ten fyne dat den voornoemde verweerder by ulieden heren sententie diffinityfve ene over recht ghewyst ende ghecondemneert wert in alzulcke peinen ende amenden als myne voornoemde heeren naer merite vander zaecke in equiteyt van rechte bevynden zullen te behooren –
biedende preuve daer die dient,
implorerende tnoble ende benigne officie vande juge met costen
in conformiteyte van de placcaete dies gehwaeghende tallen tyden over te legghen byden heescher noodich zynde.

18 december 1615 – Jacob Christiaen, gebannen en insolvent – Renten 396

Alzoo Jacob Christiaen filius Jacobs ghebannen is gheweest by sententie van burghmeesters ende schepenen deser stede buuten deser stede ende jurisdictie ende ghecondemneert in de costen ende misen van jusitie die bevonden zyn te bedraeghen ter somme van zestthien ponden derthien schellynghe vier mennynghe grooten vlaemsch, wannof den heere ende prelat van Ste; Bertins opde supplicatie vande voornoemde jacob ut commisirratie ende consideratie van zijne cleene middelen hem ghequeten heeft vyf ponden grooten vlaemsch in zulcken voughen dat byden zelven jacob niet meer en resteert te betaelen dan hondert veertich ponden parisis die hy schuldich is te betaelen voor slakynghe van vanghenesse volghende de voorseide sententie
Nemaer alzoo hy daertoe presentelick gheene middelen en heeft, zoo heeft den proost deser stede inde name vanden voorscrheven heere prelat ende by zynen laste ghecnsenteert inde slakynghe van de voorschrevenJjacob opde beloofte by hem Jacob ghedaen vande zelve somme te betaelen by twee payementen te weeten iiij xx xvj pond parisis binnen een ajer naer daete deser ende de resterende vierenveertich ponden parisis binnen een half jaer daernaer waervooren hem by desen stelt ende constitueert boorghe ende principal Jacob Christiaen d'oude, vadere vanden voorseide Jacob ghecondemneerde ten desen, present daerinne verbyndende zyn persoon ende alle zyne goedynghen preent ende toecommende, gheene ghezondert, nochte ghereserveert, renuncheirende van ale execpetien ende beneficien ten dien contrarie ende zonderlynghe van tbeneficie van exrussie ende alle andere waerinne den zelven Jacob boorghe ende pricnipal by zynen consente ghecondemneert es ende dese tzynen laste ghewesen executoire nietjeghenstaende verjaerthede, styl ofte usance ter contrarie

Actum present Jan Denys, vervanghende Jan Makeblyde, schepenen den xviijde december 1615